

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU15

Grundläggande om utbildning

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande med anledning av ett motionsyrkande om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitetssäkrade läromedel. Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som rör grundläggande frågor om utbildning med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. skolans värdegrund, en trygg skola, särskilda ämnen och kunskapsområden, bedömning och nationella prov, läromedel och skolbibliotek, modersmålsundervisning och fritidshem.

I betänkandet finns 33 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 220 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning.....	9
Bakgrund	9
Utskottets överväganden.....	10
Värdegrund.....	10
Utskottets ställningstagande.....	16
Trygg skola.....	17
Utskottets ställningstagande.....	23
Särskilda ämnen och kunskapsområden	24
Utskottets ställningstagande.....	32
Bedömning och nationella prov m.m.....	33
Utskottets ställningstagande.....	40
Läromedel och skolbibliotek	41
Utskottets ställningstagande.....	44
Modersmålsundervisning	45
Utskottets ställningstagande.....	47
Fritidshem.....	48
Utskottets ställningstagande.....	50
Motioner som bereds förenklat.....	51
Utskottets ställningstagande.....	51
Reservationer	52
1. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (SD)	52
2. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (V)	52
3. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (KD)	53
4. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (L).....	54
5. Kartläggning av antisemitism i skolan, punkt 2 (KD, L).....	55
6. Genuspedagogik i förskolan, punkt 3 (SD, KD).....	56
7. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 4 (SD, L)	56
8. Hjälpskydd mot hedersrelaterat förtryck, punkt 5 (SD, KD, L).....	58
9. Riktlinjer vid misstanke om hedersrelaterat förtryck, punkt 6 (SD, KD).....	58
10. Övergripande frågor om en trygg skola, punkt 7 (SD, KD).....	59
11. Övergripande frågor om en trygg skola, punkt 7 (L).....	59
12. Metoder mot mobbning, punkt 8 (KD).....	60
13. Evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier, punkt 9 (M, KD).....	61
14. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (C)	61
15. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (V)	62
16. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (KD)	63
17. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (L)	64
18. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (MP)	65
19. Totalförsvarsutbildning, punkt 11 (M, KD).....	66
20. Skolans lärdoms- och bildningstradition m.m., punkt 12 (SD, KD).....	67
21. Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m., punkt 13 (SD)	68
22. Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m., punkt 13 (KD)	69

23. Mätbara kunskapsunderlag, punkt 14 (M, KD)	70
24. Tydliga faktakunskaper, punkt 15 (SD, KD)	71
25. Central rättning av nationella prov m.m., punkt 16 (M, SD, KD)	71
26. Rätten till läromedel, punkt 17 (SD, KD)	72
27. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (SD)	73
28. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (KD).....	74
29. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (MP).....	74
30. Modersmålsundervisning, punkt 20 (M)	75
31. Modersmålsundervisning, punkt 20 (KD)	76
32. Fritidshem, punkt 21 (M).....	76
33. Fritidshem, punkt 21 (MP)	77
Särskilda yttranden	79
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (M).....	79
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (SD)	79
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (C).....	79
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (V)	79
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (KD).....	80
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (L).....	80
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	81
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	81
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 22	103

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Värdegrund

1. Övergripande värdegrundsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2,

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14,

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 53 och 55 samt

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 52.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

2. Kartläggning av antisemitism i skolan

Riksdagen avslår motion

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 52.

Reservation 5 (KD, L)

3. Genuspedagogik i förskolan

Riksdagen avslår motion

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 6 (SD, KD)

4. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2956 av Ann-Sofie Alm (M) yrkande 10,

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29 och

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkandena 12–14.

Reservation 7 (SD, L)

5. Hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck

Riksdagen avslår motion

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 7.

Reservation 8 (SD, KD, L)

6. Riktlinjer vid misstanke om hedersrelaterat förtryck

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 23.

Reservation 9 (SD, KD)

Trygg skola

7. Övergripande frågor om en trygg skola

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:407 av Mats Nordberg (SD) yrkande 3,

2021/22:1416 av Adnan Dibrani m.fl. (S),

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 8,

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 10 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 96.

Reservation 10 (SD, KD)

Reservation 11 (L)

8. Metoder mot mobbning

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 86.

Reservation 12 (KD)

9. Evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier

Riksdagen avslår motion

2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 32.

Reservation 13 (M, KD)

Särskilda ämnen och kunskapsområden

10. Vissa ämnen och kunskaper

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1807 av Markus Selin (S),

2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP),

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23.

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (V)

Reservation 16 (KD)

Reservation 17 (L)

Reservation 18 (MP)

11. Totalförsvarsutbildning

Riksdagen avslår motion

2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 31.

Reservation 19 (M, KD)

12. Skolans lärdoms- och bildningstradition m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 6 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 19 och 38.

Reservation 20 (SD, KD)

Bedömning och nationella prov m.m.

13. Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:689 av Mats Nordberg (SD) yrkande 1,

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 25, 26, 31 och 33.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (KD)

14. Mätbara kunskapsunderlag

Riksdagen avslår motion

2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 23 (M, KD)

15. Tydliga faktakunskaper

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 24.

Reservation 24 (SD, KD)

16. Central rättning av nationella prov m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 och

2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 25 (M, SD, KD)

Läromedel och skolbibliotek

17. Rätten till läromedel

Riksdagen avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 79 och 80.

Reservation 26 (SD, KD)

18. Tillgången till kvalitetssäkrade läromedel

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitetssäkrade läromedel och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8.

19. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2358 av Christer Nylander (L),

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 3,

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 81.

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (KD)

Reservation 29 (MP)

*Övriga frågor***20. Modersmålsundervisning**

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 54 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 94.

Reservation 30 (M)

Reservation 31 (KD)

21. Fritidshem

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:1665 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1760 av Elin Gustafsson (S),

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 53 och

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4.

Reservation 32 (M)

Reservation 33 (MP)

22. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 31 mars 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Christian Carlsson (KD), Tomas Kronståhl (S), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Noria Manouchi (M), Jörgen Grubb (SD) och Aylin Fazelian (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 216 motionsyrkanden om grundläggande frågor om utbildning från allmänna motionstiden 2021/22. Av dessa bereds 150 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. skolans värdegrund, en trygg skola, särskilda ämnen och kunskapsområden, bedömning och nationella prov, läromedel och skolbibliotek, modersmålsundervisning och fritidshem.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi), samt särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna eller av enskilda när det gäller förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem. I det här betänkandet behandlar utskottet främst grundläggande frågor om utbildningen i skolväsendet. Under våren 2022 behandlar utskottet även motionsyrkanden som rör utbildningen i skolväsendet i betänkandena 2021/22:UbU14 Övergripande skolfrågor och 2021/22:UbU16 Lärare och elever.

Utskottets överväganden

Värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skolans värdegrund, insatser mot rasism och skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (KD), 4 (L), 5 (KD, L), 6 (SD, KD), 7 (SD, L), 8 (SD, KD, L) och 9 (SD, KD).

Motionerna

Övergripande värdegrundsfrågor

I motion 2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2 lämnar motionärerna förslag om att utifrån respekt för alla människors lika värde, individens frihet och okränkbarhet samt jämställdhet mellan kvinnor och män främja nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur inom det svenska skolväsendet.

I motion 2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S) behandlas frågan om skolans ansvar för att fördjupa elevers kunskaper om demokrati, demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

I kommittémotion 2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7 framförs att jämställd utbildning och likabehandling inom skolan ska säkerställas. Motionärerna menar att det finns en oroväckande tendens att inom svenskt skolväsen göra avkall på grundläggande lika-behandling av flickor och pojkar.

I motion 2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14 lämnas förslag om att organisationer och personer som förespråkar eller ägnar sig åt våldsbejakande djurrättsextremism bör förhindras att föreläsa i skolor.

I kommittémotion 2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 framförs att regeringen bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser inom förskolor, skolor, fritidsverksamheter och inom idrottsrörelsen för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld. Enligt motionärerna har genusförändrande insatser visat sig ha effekt för förändring av attityder och beteenden, särskilt vid en bred insats som vänder sig till hela samhället.

I kommittémotion 2021/22:4210 av Sofia Damm (KD) yrkande 52 framförs att grundskolans läroplan förtydligades 2018 så att könsuppdelad undervisning inte är tillåten. Motionärerna föreslår nu att läroplanen bör ändras så att regel- eller slentrianmässigt könsuppdelad undervisning inte heller får förekomma i gymnasieskolan.

I partimotion 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 53 föreslås förstärkta insatser, inte minst i grundskolor, som syftar till att sprida kunskap om de brott som judar utsattes för under andra världskriget. Det är också viktigt att stödja arbetet med att föra vidare förintelseöverlevnarnas berättelser till kommande generationer, anför motionärerna. I samma motion yrkande 55 framförs att skolan ska stå för allas lika värde och vara en frizon från fördomar och hat. Skolan har en viktig roll i att förebygga antisemitism, antiziganism, främlingsfientlighet, kvinnohat, islamofobi och afrofofi, men även homofobi och andra former av intolerans.

I kommittémotion 2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 föreslås att svensk skola behöver ett jämställdhetslyft för att motverka skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor. Enligt motionärerna behövs bl.a. riktade insatser för att stärka pojkars läsförståelse och ett förebyggande arbete för att motverka macho- och antipluggkulturen.

Kartläggning av antisemitism i skolan

Enligt partimotion 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 52 behövs en ökad medvetenhet om hur antisemitismen tar sig uttryck i dag och det behövs därför genomföras en nationell kartläggning av förekomsten av antisemitism i skolorna. Det får heller aldrig förekomma att skolor undviker att diskutera antisemitism därför att ämnet anses för känsligt, menar motionärerna.

Genuspedagogik i förskolan

I kommittémotion 2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås att genuspedagogiken i förskolan och skolan bör avvecklas och att riktade stöd och uppmaningar till sådan verksamhet bör avvecklas.

Skolans arbete med hedersrelaterade frågor

I motion 2021/22:2956 av Ann-Sofie Alm (M) yrkande 10 föreslår motionären att regeringen bör utreda hur vite i större utsträckning kan utdelas till vårdnadshavare vars barn förhindras skolgång på grund av hederskultur brott.

I kommittémotion 2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29 lämnas förslag om att utbilda skolans personal och införa rutiner för skolor för att upptäcka alla former av våldsutsatthet och tydligt synliggöra t.ex. barn- och tvångsäktenskap, könsstympning och sexualbrott.

I kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 12 föreslås att det ska införas en skrivning i läroplanen om att skolan ska motverka hedersrelaterade normer och säkerställa att alla elever vet att ingen får utsättas för förtryck eller våld av hedersskäl och informera alla elever om deras rättigheter. I yrkande 13 framförs att det finns stora brister i det förebyggande och attitydpåverkande arbetet som riktar sig till killar som uppfostras enligt hedersnormer. Enligt yrkande 14 saknas tydliga rutiner och tillsyn när det gäller barn som inte är i skolan för att de befinner sig utomlands.

Skolpersonal måste ges glasklara riktlinjer för att alltid hävda skolplikten och utfärda viten till vårdnadshavare som inte säkerställer barnens skolnärvaro, anför motionärerna.

Hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck

I kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 7 framför motionärerna att det behövs mer insatser så att alla barn och unga vet var de kan få hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck. Särskilt viktigt är att informationen når ut i många olika kanaler och i de sammanhang där barn och unga befinner sig i vardagen.

Riktlinjer vid misstanke om hedersrelaterat förtryck

Enligt förslag i kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 23 bör det finnas riktlinjer på varje skola för hur man agerar vid misstanke om t.ex. tvångsåktenskap, könsstymning och hedersvåld samt ett centralt dokument med förslag på hur skolorna kan arbeta. Det handlar om vilka värderingar Sverige ska bygga på, men främst om att stå upp för enskilda människors frihet och att försvara samhällets mest utsatta, menar motionärerna.

Gällande rätt

I 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) anges att syftet med utbildningen inom skolväsendet är att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. 1 kap. 5 § skollagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen ska nås. I paragrafen sägs att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Vidare sägs att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I 1 kap. 8 § skollagen hänvisas även till gällande bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567) om att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet. Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska det för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för

utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner.

Ändringar i läroplanerna m.m.

Regeringen har beslutat om nya formuleringar i de inledande delarna i alla läroplaner utom i förskolans läroplan. Ändringarna innebär både helt nya formuleringar och en del omformuleringar som kommer att påverka både undervisningen och skolans värdegrundsarbete. Formuleringarna handlar om jämställdhet, sexualitet, samtycke och relationer och om andra delar av skolans värdegrundsarbete. De nya formuleringarna berör bl.a. även skolans roll för elevernas trygghet och självkänsla samt skolans ansvar för att förebygga och motverka olika former av intolerans, våld och förtryck. Skolan ska även se till att eleverna får kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan och att förebygga och bemöta intolerans, förtryck och våld – t.ex. rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck – med kunskap och aktiva insatser. Vidare ska alla i skolan utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt.

Förändringarna i läroplanerna ska tillämpas från höstterminen 2022 då även de reviderade kursplanerna för grundskolan börjar gälla (Regeringens pressmeddelande 2021-02-04).

År 2018 infördes ett förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (Lgr 11). Läroplansändringarna innebär bl.a. att utbildningen och undervisningen ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras och genomförs så att barn och elever möts oavsett könstillhörighet. Skolan ska ha ett ansvar att motverka könsmonster som kan begränsa elevernas lärande, val och utveckling. Detta ska ske utifrån uppfattningen att det sätt som skolan organiserar utbildningen på, hur elever blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras uppfattning om vad som är manligt och kvinnligt. Skolan ska även främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Nya formuleringar om jämställdhet införs i läroplanerna för gymnasieskolan (Gy 11) och vuxenutbildningen (Lvux 12) fr.o.m. den 1 juli 2022.

För att förbättra kvaliteten och stärka likvärdigheten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer införs även läroplansändringar i kunskapsområdet sex och samlevnad. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. De förstärkta skrivningarna i läroplanerna betonar bl.a. att undervisningen i kunskapsområdet ska ske återkommande och bidra till att främja elevernas hälsa och välbefinnande samt stärka deras förmåga att göra medvetna och självständiga val. Förändringarna innehåller även nya skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen har angett att den med dessa läroplansförändringar vill stärka skolans arbete med att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck (Regeringens pressmeddelande 2021-02-04).

Pågående insatser för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

I regleringsbrevet för 2021 (U2020/06608 [delvis] m.fl.) fick Skolverket i uppdrag att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet genom kunskapshöjande insatser och stöd för olika personalgrupper inom skolan och förskolan. Bakgrunden till uppdraget är att regeringen anser att arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck måste bedrivas brett i samhället.

Uppdraget redovisades till regeringen i januari 2022 i rapporten Stärkt systematiskt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck (dnr 2021:734). I rapporten redogörs för de insatser som myndigheten har genomfört inom ramen för uppdraget. Arbetet har utgått ifrån läroplansändringarna i fråga om kunskapsområdet sex och samlevnad och särskilt beaktat elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande uppdrag. Arbetet har även omfattat ökad upptäckt av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Inom ramen för uppdraget har Skolverket bl.a. samrått med aktörer med kunskap inom hedersrelaterat våld och förtryck för att säkerställa att de aktiviteter som utarbetas svarar mot befintliga behov. Skolverket har även reviderat stöd-materialet Hedersrelaterat våld och förtryck – skolans ansvar och möjligheter, gjort en behovsinventering av vuxenutbildningen samt kommunikationsinsatser. Skolverket har även utarbetat en utbildning med processtöd till rektorer och elevhälsan, en webbutbildning om det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt ett kunskapshöjande arbete inom förskolan.

I regleringsbrevet för 2022 (U2021/02806 [delvis] m.fl.) framgår att Skolverket mot bakgrund av de reviderade läroplanerna och det nya kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer ska erbjuda skolpersonal kompetensinsatser som utifrån skolans förebyggande roll bidrar till att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Insatserna ska vidare främja jämställdhet och motverka diskriminering, rasism, intolerans och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2023.

Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län finns det sektorsövergripande nationella kompetenssteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck. I regeringens uppdragsbeskrivning för inrättandet av det nationella kompetens-teamet anges bl.a. att teamet ska stödja kommuner och regioner att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom att utveckla ett strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat arbete (A2020/02708/JÄM). Vidare ska till det nationella kompetenssteamets uppgifter bl.a. höra att ge råd och vägledning på generell nivå till vuxna, unga och barn som själva är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersvåld samt deras anhöriga.

Pågående insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism

Från och med den 1 mars 2022 är Sverige ordförande i International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), en mellanstatlig organisation för hågkomst, forskning och utbildning om förintelsen. Som en del av Sveriges åtaganden avser regeringen att vidta demokratistärkande insatser i syfte att motverka förekomst av antisemitism och andra former av rasism (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 90). Forum för levande historia ska under 2022 och 2023 tillsammans med Skolverket utveckla ett verktyg för systematiskt arbete med demokratistärkande insatser i skolväsendet, folkbildningen och inom andra delar av utbildning för vuxna. Syftet är att motverka antisemitism och andra former av rasism. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet) senast den 15 september 2023 och slutredovisas senast den 15 januari 2024 (regleringsbrev Ku2021/02377 [delvis]).

Åtgärder för att förbättra pojkars lärande

I januari 2021 ställde Betty Malmberg (M) en fråga till statsrådet Anna Ekström (S) om åtgärder för att förbättra pojkars lärande i grundskolan (skriftlig fråga 2020/21:1379). I sitt svar anförde utbildningsministern bl.a. följande:

Jag vill inleda med att understryka att skillnaderna i skolresultat mellan flickor och pojkar behöver utjämnas. Lika möjligheter och villkor för alla elever, oberoende av könstillhörighet och bakgrund, är viktigt för en jämlik och jämställd skola. Men vi har under lång tid haft en skola med för lite fokus på faktakunskaper i tidiga åldrar och för mycket eget ansvar och oklara ramar, vilket kan ha missgynnat pojkarna. Pojkar måste i högre utsträckning få möta lärare med höga förväntningar och ett tydligt ledarskap i en undervisning som präglas av trygghet och studiero.

I sitt svar lyfte statsrådet även fram ett antal åtgärder och pågående insatser på området, bl.a. att regeringen i augusti 2020 beslutat om reviderade kursplaner för grundskolan, vilka i högre utsträckning betonar faktakunskap, och det pågående arbetet med att ta fram en nationell plan för trygghet och studiero. Tillsammans med tydligare regler kan den nationella planen förbättra skolans arbete med trygghet och studiero, något som inte minst kan gynna pojkars kunskapsresultat, anförde statsrådet. Vidare lyftes i frågesvaret fram satsningar på att tillförsäkra resurser och den kompetens som behövs i skolan, t.ex. det s.k. likvärdighetsbidraget och satsningen Specialpedagogik för lärande samt att den s.k. läsa-skriva-räkna-satsningen trädde i kraft den 1 juli 2019. Regeringen beslutade 2018 om ett förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna, något som bl.a. innebär att det nu framgår att skolan har ett ansvar att motverka könsmönster som kan begränsa elevernas livsval och livsvillkor.

Utskottets ställningstagande

Skolan har ett viktigt demokratiskt uppdrag. De viktigaste fundamenten för skolans värdegrund regleras i skollagen och i läroplaner, ämnesplaner och kursplaner. Skollagen tydliggör bl.a. att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Vidare ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

I skolans läroplaner finns närmare beskrivningar av de grundläggande värden som skolan ska förmedla, exempelvis att skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram samt att undervisningen ska vara saklig och allsidig. Utskottet välkomnar de ändringar i läroplanerna som ska tillämpas fr.o.m. höstterminen 2022 och som bl.a. innebär att skolan ska se till att eleverna får kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet och hur de kan förebygga och bemöta rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck med kunskap och aktiva insatser. Vidare ska alla i skolan utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt.

Utskottet vill påminna om att det 2018 infördes ett förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag i läroplanerna för grundskolan och motsvarande skolformer. Ändringarna innebär bl.a. att utbildningen och undervisningen ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att skolan ska ha ansvar att motverka könsmonster och främja elevernas lika rättigheter och möjligheter. Utskottet vill i detta sammanhang understryka att det även är skolans ansvar att främja interaktion mellan eleverna samt att skolan ska organisera utbildningen och undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Från höstterminen 2022 införs även nya formuleringar om jämställdhet i läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Utskottet vill även hänvisa till de läroplansändringar som avser kunskapsområdet sex och samlevnad som bl.a. syftar till att stärka likvärdigheten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer och stärka skolans arbete med att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Med hänvisning till det som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2021/22:814 (S, -) yrkande 2, 2021/22:1539 (S), 2021/22:1629 (C) yrkande 14, 2021/22:2563 (SD) yrkande 6, 2021/22:2591 (V) yrkande 1, 2021/22:3965 (L) yrkandena 53 och 55 samt 2021/22:4210 (KD) yrkande 52.

När det gäller förslag om insatser för att motverka skillnaderna i studieresultat och om likabehandling av pojkar och flickor vill utskottet understryka att lika villkor och möjligheter för alla elever, oberoende av könstillhörighet och bakgrund, är viktigt för en jämlik och jämställd skola. I de reviderade kursplanerna för grundskolan som ska börja tillämpas hösten 2022 betonas bl.a. tydligare faktakunskaper och i läroplanernas förtydligade jämställdhetsuppdrag betonas skolans ansvar för att motverka könsmonster. Utskottet vill även lyfta fram att regeringen har gjort särskilda satsningar på specialpedagogik och på läs- och skrivutveckling samt nyligen presenterat ett flertal

förslag i proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero som bl.a. syftar till att skapa en god lärandemiljö. Utskottet anser att dessa insatser sammantaget är av stor vikt för att på sikt gynna pojkars kunskapsresultat. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2021/22:2563 (SD) yrkande 7 och 2021/22:3963 (L) yrkande 7.

I fråga om förslag om kunskap om och insatser mot antisemitism vill utskottet påminna om att Sverige i samband med ordförandeskapet i IHRA under 2022 har åtagit sig att främja utbildning för att förebygga antisemitism och rasism. Regeringen har i detta sammanhang bl.a. gett Skolverket i uppdrag att i samarbete med Forum för levande historia arbeta med demokratistärkande insatser och motverka rasism och antisemitism i skolan. Utskottet är positivt till uppdraget och ser inga skäl att föregripa det pågående arbetet. Därmed avstyrks motion 2021/22:3965 (L) yrkandena 52, 53 och 55.

När det sedan gäller yrkanden med förslag som berör skolans arbete med hedersrelaterat våld och förtryck vill utskottet lyfta fram det arbete och de insatser som Skolverket har genomfört inom ramen för regeringsuppdraget om att stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Här kan särskilt nämnas att myndigheten bl.a. har reviderat ett stödmaterial om skolans ansvar för att motverka hedersrelaterat förtryck, upptäcka utsatthet och agera i situationer där elever utsätts för hot. Skolverket har även initierat och genomfört utbildningsinsatser på området för rektorer, skolpersonal och personal inom elevhälsan. Vidare har det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att ge råd och vägledning till barn och unga som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:2956 (M) yrkande 10, 2021/22:3973 (L) yrkande 29, 2021/22:3985 (L) yrkandena 7 och 12–14 samt 2021/22:4163 (KD) yrkande 23.

Trygg skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en trygg skola och om evidensbaserade metoder mot mobbning.

Jämför reservation 10 (SD, KD), 11 (L), 12 (KD) och 13 (M, KD).

Motionerna

Övergripande frågor om en trygg skola

I motion 2021/22:1416 av Adnan Dibrani m.fl. (S) framför motionärerna att man bör överväga om lagens intention om trygga barn efterlevs genom den praxis som i dag tillämpas när det gäller kränkande behandling.

I motion 2021/22:407 av Mats Nordberg (SD) yrkande 3 lämnas förslag om att vuxna bör närvara vid måltider och på raster för att avvärja mobbning, misshandel och andra brott.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 96 lämnar motionärerna förslag om brytande av sekretessregler för att underlätta samarbetet mellan föräldrar, skola och socialtjänst och polis. För att skapa en tryggare skola föreslår motionärerna även ett utökat samarbete med civilsamhället och att man ska knyta en polis till varje skola.

I partimotion 2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 10 föreslås ett ordningslyft för att motverka otrygghet och stärka studieron i skolan. Enligt motionärerna krävs många olika åtgärder för att få bukt med brister vad gäller såväl trygghet som studiero i skolan.

I kommittémotion 2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 8 framhålls vikten av att motverka sexuella övergrepp och sexuella trakasserier i skolmiljön. Kommuner bör regelbundet följa upp arbetet mot sexuella trakasserier i skolmiljön och verka för att ge anställda adekvata verktyg för att arbeta förbyggande, menar motionärerna.

Metoder mot mobbning

Enligt motionärerna i kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 86 bör regeringen ge berörda myndigheter i uppdrag att göra en ny utvärdering av metoder mot mobbning och lämna rekommendationer om vilka program som kan användas.

Evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier

I kommittémotion 2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 32 lämnas förslag om att alla skolor ska ha forsknings- och evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier. Skolverket bör därför få i uppdrag att dels erbjuda ett digitalt kompetenslyft, dels göra en ny kvalitativ utvärdering av de program och metoder som effektivt förebygger och åtgärdar kränkningar och trakasserier.

Pågående arbete och gällande rätt om trygghet i skolan

Skollagen och arbetsmiljölagen

I 5 kap. skollagen finns bestämmelser om ordningsregler, disciplinära och andra särskilda åtgärder. Enligt 5 kap. 5 § ska rektorn besluta om ordningsregler för varje skolenhet, som ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. I 5 kap. 6 § anges att rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade och som står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter, för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt det som anges i 5 kap. 7–23 §§ får det beslutas om utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering

vid en annan skolenhet, avstängning samt omhändertagande av föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i utbildningen. Av 10 kap. 30 § följer att elever i kommunala skolor kan flyttas permanent till en annan skola för att ge de andra eleverna trygghet och studiero.

I 5 kap. skollagen finns även bestämmelser om arbetsmiljö. I 3 § föreskrivs att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig hänvisning till arbetsmiljölagens (1977:1160) bestämmelser om krav på en god arbetsmiljö. Arbetsmiljölagen gäller för både elever och skolpersonal i grund- och gymnasieskolan, fr.o.m. förskoleklassen.

Läroplansändringar för att främja ökad trygghet och studiero samt en god arbetsmiljö

Regeringen beslutade i augusti 2018 om ändringar i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, i läroplanen för sameskolan och i läroplanen för gymnasieskolan för att främja trygghet och studiero. Ändringarna i läroplanerna trädde i kraft den 1 juli 2019. I läroplanerna förtydligades bl.a. rektorns ansvar när det gäller trygghet och studiero. Läroplanerna kompletterades också så att de markerar att elever ska visa respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever.

Utskottsinitiativ om trygghet och studiero i skolan

Under riksmötet 2017/18 föreslog utskottet med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen ett tillkännagivande om att regeringen ska låta utreda regelverket för trygghet och studiero i skolan med inriktning mot en skärpning av skollagen och se till att det informeras om och vidtas lämpliga insatser för att underlätta tillämpningen av det aktuella regelverket för lärare, rektorer och huvudmän.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2017/18:UbU19 punkt 17 om trygghet och studiero i skolan, rskr. 2017/18:221). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat. I regeringens skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 hänvisade regeringen bl.a. till den lagrådsremiss om skolans arbete med trygghet och studiero som beslutades den 17 februari 2022, se vidare nedan (skr. 2021/22:75 s. 273).

Skolans arbete med trygghet och studiero

Regeringskansliet beslutade i februari 2020 att en utredare som skulle biträda Utbildningsdepartementet med att ta fram ett förslag till en nationell plan för skolans arbete med trygghet och studiero och lämna förslag som säkerställer ett fungerande regelverk om trygghet och studiero i skolan (U2020/00707/S). Uppdraget redovisades i promemorian Nationell plan för trygghet och studiero (Ds 2021:13). I den nationella planen föreslogs både förändringar i skollagen och ett utvecklingsarbete på skol- och huvudmannanivå. Förslagen syftade till

att ange riktningen för ett långsiktigt och systematiskt arbete för ökad trygghet i utbildningen och studiero i undervisningen.

I proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero, som lämnades till riksdagen den 22 mars 2022, lämnar regeringen ett flertal förslag om ändringar i skollagen som syftar till ökad trygghet och studiero i skolan och i förlängningen till högre kunskapsresultat. Bland annat föreslås att ansvaret för det förebyggande arbetet inom trygghet och studiero tydliggörs och att begreppet studiero definieras. All personal ska få vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Dessa åtgärder innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Vidare föreslås att det ska bli enklare för rektorn att besluta om avstängning samt tillfällig placering inom och utanför skolenheten. Mobiltelefoner ska endast få användas efter lärarens instruktion, och möjligheterna att omhänderta mobiltelefoner samt att ha mobilfria skoldagar ska öka. Det ska även tydliggöras att ordningsreglerna och hur dessa följs regelbundet ska följas upp under medverkan av eleverna. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Utbildningsutskottet planerar att bereda propositionen under våren 2022.

Övrigt pågående arbete

Regeringen beslutade i februari 2020 att Skolverket och Socialstyrelsen inom ramen för uppdraget om att genomföra ett utvecklingsarbete för tidiga och samordnande insatser för barn och unga dessutom ska rikta särskilda insatser mot dels riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden, dels barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck (U2020/00363/S). Inom ramen för utvecklingsarbetet ska Skolverket och Socialstyrelsen sprida kunskap och goda erfarenheter till kommuner, regioner och andra relevanta aktörer. I arbetet ska myndigheterna samverka med berörda aktörer, exempelvis Delegationen mot segregation (Delmos). I frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck ska myndigheterna vidare samverka med Jämställdhetsmyndigheten och Länsstyrelsen i Östergötlands län (nationella kompetensteamet). Uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet med kopia till Socialdepartementet) senast den 16 juni 2023.

Skolverket har tagit fram stödmaterial för hur lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper ska kunna avlasta lärare (U2020/00715/GV). I materialet identifierar Skolverket uppgifter som enligt skolförfattningarna behöver utföras av lärare, men redogör också för områden där lärarassistenter, socionomer och andra yrkesgrupper kan avlasta lärare, t.ex. inom trygghet och studiero. Skolverket har även publicerat s.k. lärande exempel och webbstöd för huvudmän och rektorer som vill inventera områden där kompletterande kompetenser kan avlasta lärare (prop. 2020/21:1 utg. omr. 16 s. 52).

Regeringen beslutade den 4 februari 2021 om ändringar i läroplanerna för kunskapsområdet sex och samlevnad. Ämnet byter även namn till sexualitet,

samtycke och relationer. I läroplanernas inledande delar om skolans värdegrund och uppdrag har skrivningar tillkommit bl.a. om att intolerans, förtryck och våld – t.ex. rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck – ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Ändringarna ska tillämpas från höstterminen 2022.

I mars 2017 gav regeringen Skolverket och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans genomföra ett treårigt utvecklingsarbete som ska syfta till att förbättra samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser (U2017/01236/GV, U2020/00363/S). Uppdraget har utökats till att även rikta särskilda insatser mot dels riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden, dels barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget har förlängts och ska redovisas till Regeringskansliet senast den 16 juni 2023.

Med utgångspunkt i propositionen Skolans arbete med trygghet och studiero (prop. 2021/22:160) har Skolverket fått i uppdrag att ta fram stöd för skolans personal när det gäller deras befogenhet och ansvar att agera i bl.a. svåra situationer (U2018/01887 [delvis]). Stödet ska omfatta de befogenheter som personalen har och de åtgärder som får vidtas enligt 5 kap. skollagen i propositionens förslag till lydelse av lagtexten. Av stödet ska bl.a. framgå att en åtgärd endast får vidtas om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter och vikten av att mindre ingripande åtgärder som utgångspunkt i första hand används. Stödet ska – med förbehåll för att riksdagen beslutar i enlighet med förslagen i propositionen – tillhandahållas så snart som möjligt efter riksdagens beslut, dock senast den 1 januari 2023. Stöd i den del som gäller personalens befogenhet att ingripa fysiskt enligt 5 kap. 6 § skollagen ska dock tillhandahållas senast den 15 augusti 2022. Myndigheten ska även dels informera om lagstiftningen, dels följa utvecklingen inom området, bl.a. när det gäller förekomsten av fysiska ingripanden och andra disciplinära och särskilda åtgärder i övrigt. Skolverket ska utöver detta utveckla och tillhandahålla kompetensutveckling för elevassistenter och annan berörd personal kopplad till trygghet och studiero. Områden som ska ingå i denna kompetensutveckling är bl.a. kunskap och förståelse för elevers olika behov av stöd samt kunskap om elever med funktionsnedsättningar, särskilt neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2023.

Bakgrund och gällande rätt om kränkande behandling och mobbning

Skollagen och diskrimineringslagen

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i skolan regleras i skollagen och diskrimineringslagen (2008:567). Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering och 6 kap. skollagen har som ändamål att motverka

kränkande behandling. Båda lagarna ställer krav på att skolor bedriver ett mål-inriktat arbete för att dels främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Skollagens bestämmelser om kränkande behandling

I 6 kap. 3 § skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Av 6 kap. 6 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Hur det ska göras framgår av 6 kap. 7 och 8 §§. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse över vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året och en redogörelse över utfallet ska tas in i efterföljande årsplan.

Skollagen föreskriver vidare att lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten har en skyldighet att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Dessa regler ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på det sätt som avses i diskrimineringslagen (6 kap. 10 §). Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt 6 kap. eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet (6 kap. 11 §). Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt bestämmelserna i skollagen ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet (6 kap. 12 §). Om kränkningen är ringa betalas det inte ut något skadestånd.

Skolverket

Skolverket har utarbetat och publicerat ett stort antal stödmaterial som syftar till att utveckla undervisningen eller verksamheten inom en rad olika områden, skolformer och verksamheter. Inom området Jämställdhet i skolan har Skolverket publicerat webbkurser och material, bl.a. berörs förebyggande

arbete mot sexuella trakasserier och andra kränkningar samt normer och normkritik som verktyg och förhållningssätt. Materialet syftar till att undersöka och utveckla skolans ansvar att arbeta främjande och förebyggande mot trakasserier och kränkningar. Stödmaterial finns även exempelvis inom området Främja studiero genom att motverka kränkande behandling och diskriminering och området Motverka hedersrelaterat våld och förtryck i skolan.

Utskottets ställningstagande

En skolmiljö som präglas av trygghet och studiero är en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden. I 5 kap. skollagen finns bestämmelser om ordningsregler, disciplinära åtgärder och om arbetsmiljö. Bland annat föreskrivs att utbildningen ska anordnas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Av skollagen följer även att huvudmannen ska se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka, förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 6–8 §§ skollagen). Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Det föreskrivs även att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier, och även följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns (3 kap. 18 §). Utskottet vill påminna om att skollagen även föreskriver att utbildningsanordnare som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att utreda omständigheterna kring trakasserierna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra trakasserier i framtiden (2 kap. 7 §).

Utskottet vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram att regeringen nyligen överlämnade proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero till riksdagen. I propositionen lämnas ett antal förslag som syftar till att stärka skolans arbete med trygghet och studiero. Bland annat föreslås tydligare befogenheter för skolans personal att ingripa, ökade möjligheter för rektorer att omplacera eller stänga av elever, en huvudregel om förbud mot mobiltelefoner på lektionstid och möjlighet för rektorn att införa mobilfria skoldagar. Därutöver föreslås att ansvaret för det förebyggande arbetet tydliggörs, att begreppet studiero definieras och att regleringen av det systematiska kvalitetsarbetet tydliggörs. Utskottet planerar att behandla dessa förslag under våren 2022.

Utskottet har även noterat att regeringen i mars 2017 gav Skolverket och Socialstyrelsen i uppdrag att dels förbättra samverkan mellan elevhälsan,

hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser, dels göra särskilda insatser för riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden. Det pågående arbetet bör inte föregripas.

Mot ovanstående bakgrund ser inte utskottet skäl att föregripa det arbete som pågår och den pågående beredningen. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:407 (SD) yrkande 3, 2021/22:1416 (S), 2021/22:3963 (L) yrkande 8, 2021/22:4002 (L) yrkande 10, 2021/22:4163 (KD) yrkandena 86 och 96 samt 2021/22:4178 (M) yrkande 32.

Särskilda ämnen och kunskapsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa ämnen och kunskapsområden och om skolans bildnings- och lärdoms tradition.

Jämför reservation 14 (C), 15 (V), 16 (KD), 17 (L), 18 (MP), 19 (M, KD) och 20 (SD, KD).

Motionerna

Vissa ämnen och kunskaper

I motion 2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S) framhåller motionären behovet av att skolan ger elever kunskap om den svenska arbetsmarknadsmodellen så att tonåringar inför sitt första arbete har ordentliga förkunskaper om rättigheter och skyldigheter på arbetsplatsen.

I motion 2021/22:1807 av Markus Selin (S) föreslås att man ska undersöka förutsättningarna för att undervisning om civilsamhället ska skrivas in i kursplanerna för grundskolan och för gymnasieskolan.

Enligt motion 2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD) bör undervisningen i nordiska språk och nordisk kultur i utbildningsväsendet stärkas.

I kommittémotion 2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21 lämnas förslag om att se över möjligheten att förebygga och skydda unga från att utsättas för sexualbrott genom att förstärka sex- och samlevnadsundervisningen och stödet till unga med psykisk ohälsa.

I partimotion 2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 föreslår motionärerna att regeringen bör ta initiativ till att alla flickor från årskurs 7 ska erbjudas feministiskt självförsvar. Syftet är enligt motionärerna bl.a. att flickor och kvinnor delar erfarenheter om det sexualiserade våldet och utarbetar strategier för att hantera rädsla.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65 lämnas förslag om en förstärkt undervisning i sexualitet, samtycke och relationer och om att det behövs fortbildning för verksamma lärare.

Även i kommittémotion 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 föreslås en förbättrad sex- och samlevnadsundervisning. Enligt motionärerna måste sex- och samlevnadsundervisningen förbättras och kvalitets-säkras och endast lärare, skolsköterska, skolkurator och ungdomsmottagning bör medverka vid undervisningen.

Motionärerna i kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23 framhåller att en av de största utmaningarna är att skapa förutsättningar för att tillgodose privata och offentliga arbetsgivares behov av personal med rätt utbildning och kompetens. Motionärerna förordar därför en stärkt kompetensförsörjning och att det därför är väsentligt med ökad samverkan mellan skola och näringsliv.

Kommittémotion 2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14 handlar om idrott för personer med funktionsnedsättning. Det är skolans ansvar att anpassa undervisningen så att alla kan delta utifrån sina förutsättningar, och lärare i idrott och hälsa bör därför få utbildning i hur undervisningen kan anpassas utifrån olika elevers förutsättningar, menar motionärerna.

I motion 2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 lämnas förslag om att miljö- och hållbarhetsperspektiven ska genomsyra all undervisning, oberoende av kurs eller ämne. För att nå de globala hållbarhetsmålen måste hållbarhetsfrågorna ha en central plats i undervisningen, menar motionären. I yrkande 2 framhålls att alla barn ska ha tillgång till Sveriges natur och att skolan genom sitt kompensatoriska uppdrag har en viktig uppgift att se till att alla barn kommer ut i och möter naturen. I yrkande 3 anförs att det är viktigt att ta till vara friluftslivet som en pedagogisk resurs. Friluftsliv i skolan erbjuder elever möjligheter att träna kreativitet, samarbete och problemlösningsförmåga samt möjligheter till diskussioner om naturen och om jordens resurser.

I motion 2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP) föreslås att ämnet nationellt minoritetsspråk ska införas i timplanen för grundskolan. Undervisningen bör införlivas i den ordinarie skoldagen för att göra det attraktivt för fler elever att vilja läsa nationellt minoritetsspråk och för att öka möjligheten att attrahera kompetenta lärare.

Totalförsvarsutbildning

I kommittémotion 2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 31 föreslås ett införande av obligatorisk totalförsvarsutbildning i gymnasieskolan. Att införa totalförsvarsutbildning för våra skolelever är ett effektivt sätt att säkerställa kommande generationers beredskap, anför motionärerna.

Skolans lärdoms- och bildningstradition m.m.

Kommittémotion 2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 6 handlar om skolans bildningsuppdrag och riktade insatser för ökad

läsförståelse och läsinläring. En bred satsning på läsning och kunskapsinhämtning görs genom att betona skolans bildningsuppdrag och att rikta insatser för ökad läsförståelse och läsinläring, menar motionärerna.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 19 framför motionärerna att skolan behöver respektera lärdoms- och bildningstraditionen för att uppvärdera bildningen som ideal. Ett uppvärdat bildningsideal förutsätter att lärare får vara lärare och hjälpa eleven till en ökad förståelse om varför viss kunskap är viktigare än annan, framhåller motionärerna. I yrkande 38 lämnas förslag om att utöka skolornas fokus på läsinläring och elevernas tid för läsning. Motionärerna menar att det är viktigt att eleverna ägnar mer tid till läsning, att skolan fokuserar mer på läsinläring och att kunskaperna kontrolleras i tid.

Gällande rätt

Grundskolan

Skolan har ett brett bildningsuppdrag. Av 3 kap. 2 § skollagen framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Grundskolans ämnen räknas upp i skollagen (10 kap. 4 §). Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska moderna språk finnas som ämne och erbjudas varje elev inom ramen för språkval och ämnet modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning. För varje ämne ska det finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner (10 kap. 8 §).

Den 1 juli 2018 började en ny stadiindelning för grundskolan och reglering av undervisningstiden per stadium att gälla. Den nya regleringen innebär att grundskolans timplan regleras på förordningsnivå som en bilaga till skolförordningen (2011:185). Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val (10 kap. 4 § skollagen). Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen.

Kursplanerna för respektive ämne framgår av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 368) framgår att läroplanen inklusive kursplanerna och kunskapskraven uttrycker de kunskaper och värden som eleverna ska ha med sig från grundskolan. När det gäller utformningen av undervisningen, bl.a. val av stoff och metoder, framgår det av förarbetena att styrdokumentet ger stor

frihet för varje skola att organisera undervisningen efter egna förutsättningar och pedagogiska val. Enligt 9 kap. 8 § skolförordningen ska huvudmannen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Regeringen har beslutat om ändrade läroplaner för grundskola, förskoleklass, fritidshem, grundsärskola, specialskola och sameskola i syfte att stärka skolans jämställdhetsuppdrag (se ovan). De ändrade läroplanerna börjar gälla höstterminen 2022.

Reviderade kursplaner för grundskolan

I augusti 2020 beslutade regeringen om reviderade kursplaner för grundskolan. I de ändrade kursplanerna betonas fakta och förståelse i större utsträckning än tidigare och innehållet skiljer sig tydligare mellan stadierna. Det centrala innehållet i respektive ämne har anpassats till ämnets undervisningstid när det gäller bl.a. konkretionsgrad och progression. Vidare har kunskapskraven gjorts mindre detaljerade.

De reviderade kursplanerna börjar gälla höstterminen 2022.

Gymnasieskolan

Till skillnad från grundskolans ämnen regleras inte gymnasieskolans ämnen i skollagen. I 4 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039, reviderad 2018) anges att Skolverket får meddela ytterligare föreskrifter om vilka ämnen och kurser som ska ingå i respektive program och i de nationella inriktningarna.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11, reviderad 2018) framgår att de gymnasiegemensamma ämnena är ämnen som alla gymnasieelever läser. De varierar i omfattning mellan de olika programmen. Det finns nio gymnasiegemensamma ämnen: engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska eller svenska som andraspråk. Varje program innehåller också ett antal programgemensamma ämnen, programfördjupning, inriktningskurser och individuellt val. Inom det individuella valet på yrkesprogrammen ska skolan erbjuda kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet. Estetiska kurser och kurser i idrott och hälsa ska alltid erbjudas på samtliga program. Dessutom ska de nationella programmen innehålla ett gymnasiearbete som sammanfattar utbildningen på programmet.

Bakgrund och pågående arbete

Övergripande perspektiv i läroplanerna m.m.

Enligt 1 kap. 11 § skollagen ska en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen gälla för varje skolform och för fritidshemmet. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om läroplaner. I de nuvarande läroplanerna för grundskolan (Lgr 11) och för gymnasieskolan (Gy 11) anges följande fyra

övergripande perspektiv som ingår i skolans uppdrag och som ska anläggas i all undervisning.

1. Genom ett historiskt perspektiv kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.
2. Genom ett miljöperspektiv ska undervisningen bl.a. belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.
3. Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang, skapa internationell solidaritet, förbereda för ett samhälle med kontakter över kultur- och nationsgränser samt utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.
4. Det etiska perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Av läroplanen för grundskolan framgår vidare att en skolas rektor har ansvar för att undervisningen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden, vilket bl.a. inkluderar miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor samt sex och samlevnad. I beskrivningen av skolans uppdrag i läroplanen för grundskolan anges bl.a. att utbildning och fostran i djupare mening är en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver.

Översyn av timplanen i grundskolan

Skolverket gavs i regleringsbrevet för 2020 (U2020/06435) i uppdrag att genomföra en översyn av timplanen för grundskolan. Syftet med översynen var att skapa en bättre balans mellan kursplanernas centrala innehåll och den undervisningstid som är avsatt för varje ämne i timplanen. Skolverket skulle även beakta möjligheten att utöka undervisningstiden i ett eller flera ämnen genom att minska eller ta bort undervisningstiden i elevens val.

Uppdraget redovisades i mars 2021. Skolverket föreslog bl.a. att elevens val ska tas bort och att denna tid i stället ska fördelas till de ämnen och stadier som har ett behov av mer reglerad undervisningstid. Enligt Skolverkets förslag fördelas timmarna framför allt till de samhällsorienterande och de naturorienterande ämnena, men i viss mån också till de s.k. praktisk-estetiska ämnena.

Särskilt om idrott för elever med funktionsnedsättning

Av kursplanerna för grundskolan framgår att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang, genomföra och anpassa aktiviteter inom friluftsliv och utevistelse efter olika förhållanden och miljöer, planera, genomföra och värdera olika aktiviteter utifrån hur de påverkar fysisk förmåga och

hälsa, och att agera säkert och förebygga risker i samband med rörelse, friluftsliv och utevistelser samt att simma och hantera nödsituationer på land och i vatten.

Förenta nationerna (FN) har tagit fram en särskild konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen, som Sverige tillträdde i december 2008, tillhör de centrala konventionerna om mänskliga rättigheter. Konventionen har kommit till för att länder ska ta ansvar för att personer med funktionsnedsättning ska få samma fri- och rättigheter som övriga i samhället. I konventionen står att staterna ska arbeta efter ett antal principer, bl.a. icke-diskriminering, lika möjligheter, tillgänglighet och likvärdig utbildning för alla. Kommentrar nr 4 till artikel 24 i konventionen handlar om rätten till inkluderande utbildning för personer med funktionsnedsättning och beskriver vilket ansvar staterna har för att skolor och utbildningsmiljöer är utformade för att möta en mångfald av barn.

Enligt förordning (2011:130) med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska myndigheten bl.a. verka för att alla barn, elever och vuxenstudier med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna. Tillsammans med Skolforskningsinstitutet har SPSM tagit fram rapporten En tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa – med fokus på socialt samspel (2020:2). Rapporten har som syfte att hjälpa lärare i planeringen av sin undervisning och bidra till goda förutsättningar för alla elever, oavsett funktionsförmåga, genom att skapa en tillgänglig lärmiljö.

SPSM har i enlighet med regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att tillsammans med Skolverket och Skolforskningsinstitutet ta fram kunskaps-sammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser i syfte att elever ska nå utbildningens mål. Uppdraget ska redovisas gemensamt till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 februari 2024.

Särskilt om undervisning i sex och samlevnad

Regeringen beslutade den 4 februari 2021 om ändringar i läroplanerna för det kunskapsområde som i dag kallas sex och samlevnad. Ändringarna innebär bl.a. att undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer ska ske återkommande och bidra till att främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Vidare framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och ska förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Läroplansändringarna syftar även till att ge eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt

till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bl.a. i pornografi. Ämnet ska även byta namn till sexualitet, samtycke och relationer. Förändringarna omfattar grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen och ska tillämpas från höstterminen 2022.

Särskilt om läsning

Med grund i förslagen från Läsdelegationens betänkande (SOU 2018:57) har regeringen vidtagit ett antal åtgärder för ökat läsande. Regeringen har bl.a. byggt ut den nationella satsningen Bokstart som drivs av Kulturrådet sedan 2015 och som handlar om små barns språk- och läsutveckling. Under 2020 genomfördes flera insatser inom ramen för Bokstart i syfte att sprida kunskap om språkutveckling. Statens kulturråd har även publicerat en rapport som bygger på en uppföljning av samtliga Bokstartsprojekt. Rapporten konstaterar att ett fortsatt statligt stöd kommer att ge pågående projekt möjligheten att växa samt att fler kommuner påbörjar ett s.k. bokstartsarbete. I budgetpropositionen för 2022 avsattes för utbyggnaden av Bokstart 25 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 17 s. 62).

I regeringens skrivelse 2020/21:95 Barns och ungas läsning redogjorde regeringen för sina bedömningar utifrån Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57). Fokus i skrivelsen var läsfrämjande insatser för barn och unga i åldersgruppen 0–18 år. Regeringen framförde bl.a. att

- ett läsråd med uppdrag att samla och samordna aktörer och insatser kring barns och ungas läsning ska inrättas
- läsfrämjande insatser i och utanför skolan bör samverka för att ge barn och unga mer likvärdiga förutsättningar för en god läsförmåga
- fortsatta satsningar på förskolan bör genomföras i syfte att stärka barns språkutveckling
- skolan bör fortsätta att stärka elevernas språk-, läs- och skrivutveckling och att satsningen Läslyftet bör fortsätta
- fritidshem och skollov bör fortsätta att utgöra en möjlighet för att stimulera barns och ungas läsförmåga och läsintresse
- barn och unga bör få möjlighet att utveckla sitt nationella minoritetsspråk, modersmål och teckenspråk samt ges god tillgång till litteratur på dessa språk
- skolbiblioteken är en viktig resurs för elevernas lärande och bör fortsätta bidra till att stärka läsintresset såväl inom som utanför skolan.

Under 2021 inrättade regeringen ett läsråd som bl.a. ska samla och samordna aktörer och insatser inom kultur, skola, myndigheter, civilsamhälle, folkbildning, bokhandel, förlag och andra delar av näringslivet kring barns och ungas läsning (prop. 2020/21:1 utg.omr. 17, bet. 2020/21:KrU1, rskr. 2020/21:106).

Skolverket har i regleringsbrevet för 2021 fått i uppdrag att genomföra kontinuerliga och långsiktiga insatser för att främja ett ökat läsande generellt, inklusive att stärka Läslovet. Syftet är att väcka nyfikenhet för de möjligheter som skönlitteratur och sakprosa kan ge samt stimulera läsintresse hos barn och elever. Uppdraget ska redovisas senast den 16 december 2022.

I delbetänkandet från Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel redogörs för studier och rapporter som rör s.k. fri läsning. Utredningen drar slutsatsen att det fria läsandet är väsentligt för läsintresset och att läsintresset i sin tur är väsentligt för läsförståelsen. Utredningen anför även att skolbibliotekarier är centrala för det fria läsandet och att elevers motivation för läsning kan öka genom samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier (SOU 2021:3, s. 122 f.). Betänkandet har remitterats.

Särskilt om kompetensförsörjning och samverkan mellan skola och näringsliv

Enligt läroplanen för grundskolan m.m. (Lgr 11) ska eleverna få underlag för att välja fortsatt utbildning. För detta krävs att skolan har en nära samverkan med de gymnasiala utbildningarna liksom en samverkan med arbetslivet och näringslivet i övrigt. Alla som arbetar i skolan ska också bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, liksom vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Rektor har ett särskilt ansvar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektor ska även organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför val av fortsatt utbildning.

På motsvarande sätt anges i läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11) att gymnasieskolan ska ha en nära samverkan med bl.a. arbetslivet, särskilt när det gäller yrkesutbildningen. Målet är att varje elev ska kunna ta ställning till sin fortsatta studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper. Eleven ska också bli medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med den tekniska utvecklingen, förändringar i samhälls- och yrkeslivet m.m. och därmed förstå behovet av personlig utveckling i yrket.

Särskilt om undervisning i nationella minoritetsspråk

Skolverket ska med start under hösten 2022 ansvara för nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk. Uppdraget innefattar bl.a. att planera och ansvara för hur fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk kan göras tillgänglig för alla huvudmän som enligt skollagen ska erbjuda undervisning i språken. Skolverket ska även utreda och ta fram en modell för

ekonomisk ersättning till de huvudmän som väljer att använda sådan fjärrundervisning. Skolverket ska även förbereda ett arbete med att stödja produktionen av, främja utvecklingen av och tillgången till läromedel inom nationella minoritetsspråk och i detta arbete samarbeta med relevanta aktörer. Skolverket ska föra en dialog med Sameskolstyrelsen om uppdraget. Skolverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 28 februari 2023.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkanden om undervisning i särskilda ämnen och kunskapsområden vill utskottet framhålla gällande regelverk och den flexibilitet som finns i skollagen för undervisningstid i skolans val. Utskottet vill även uppmärksamma att det är regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, som utformar innehållet i skolans läroplaner och kursplaner. Reviderade kursplaner börjar gälla fr.o.m. höstterminen 2022, vilka i högre utsträckning bl.a. betonar fakta och förståelse. Utskottet vill även lyfta fram de fyra övergripande perspektiv som ska anläggas i all undervisning: det historiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det etiska perspektivet. När det exempelvis gäller miljö och hållbar utveckling pågår insatser och utvecklingsarbete inom Skolverket.

En stärkt och förbättrad sexualundervisning är enligt utskottet en viktig och aktuell fråga. Utskottet ser därför positivt på de beslutade ändringarna i läroplanen som avser kunskapsområdet sex och samlevnad och som ska tillämpas från höstterminen 2022. Ändringarna innebär bl.a. att undervisningen ska bidra till att främja alla elevers hälsa, stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val samt förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. Utbildningen ska även kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck.

När det gäller idrott för elever med funktionsnedsättning vill utskottet påminna om att det i skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Genom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som bl.a. behandlar rätten till inkluderande utbildning, har Sverige också ansvar för att utforma skolor och utbildningsmiljöer så att skolan kan möta en mångfald av barn. Utskottet vill även peka på det stödmaterial som Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har tagit fram och som syftar till att hjälpa lärare att planera undervisning och skapa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa.

I fråga om förslag om en stärkt kompetensförsörjning vill utskottet hänvisa till att det i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan framgår att skolan bl.a. ska ha nära samverkan med arbetslivet så att eleverna kan ta ställning till fortsatta studier och yrkesinriktning utifrån samlade erfarenheter och kunskaper. Med hänvisning till det pågående arbetet och till gällande

regelverk avstyrker utskottet förslag om vissa särskilda ämnen och kunskapsområden. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:1528 (S), 2021/22:1807 (S), 2021/22:2599 (V) yrkande 9, 2021/22:2930 (SD), 2021/22:3218 (C) yrkande 21, 2021/22:3978 (L) yrkande 14, 2021/22:3990 (M) yrkande 31, 2021/22:4101 (MP) yrkandena 1–3, 2021/22:4104 (MP), 2021/22:4163 (KD) yrkande 65, 2021/22:4210 (KD) yrkande 55, 2021/22:4217 (KD) yrkande 23.

När det sedan gäller yrkanden med förslag om lärdoms- och bildnings-traditionen vill utskottet framhålla skolans breda bildningsuppdrag. Utskottet vill även påminna om att läroplanerna och kursplanerna uttrycker de kunskaper och värden som eleverna ska ta del av under grundskolan men att styrdokumentet ger stor frihet för skolorna att utforma undervisningen. I fråga om förslag om insatser för ökad läsinläring vill utskottet hänvisa till de insatser för ökat läsande som regeringen har vidtagit. Här kan särskilt nämnas satsningen Bokstart som handlar om små barns språk- och läsutveckling, inrättandet av ett läsråd och andra läsfrämjande satsningar i och utanför skolan: satsningar på läslyftet, skolbibliotek och den s.k. läsa-skriva-räkna-satsningen. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:4162 (KD) yrkande 6 och 2021/22:4163 (KD) yrkandena 19 och 38.

Bedömning och nationella prov m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. bedömning och kunskapskontroller, mätbara kunskapsunderlag och central rättning av nationella prov.

Jämför reservation 21 (SD), 22 (KD), 23 (M, KD), 24 (SD, KD) och 25 (M, SD, KD).

Motionerna

Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m.

I kommittémotion 2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 föreslås förändrade kunskapskrav för praktiska ämnen. Enligt motionärerna bör inte teoretiska moment utgöra kunskapskrav och betyggrund för bild, slöjd, musik och idrott.

I motion 2021/22:689 av Mats Nordberg (SD) yrkande 1 anser motionären att betydligt fler nationella prov bör användas för bedömning av skolors, lärares och elevers prestationer. Fler prov bör vara nationella och externt rättade för att undvika betygsinflation och för att kunna utvärdera skolor, lärare och elever, menar motionären.

Enligt kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 25 bör det införas tidiga kunskapskontroller och stödinsatser, exempelvis i form av utökad undervisningstid, läxhjälp och lovskola, för att

öka andelen elever som går ut skolan med fullständiga betyg. I yrkande 26 bör alla elever testas för skrivsvårigheter och det ska enligt motionärerna finnas krav på att alla skolor återkommande arbetar med diagnostiska prov och att mäta elevernas progression. Vidare föreslås i yrkande 31 att det bör utredas hur den undervisande läraren kan kompletteras av oberoende lärare och fristående examinatoreer vid betygsättning. Förslaget syftar enligt motionärerna till att sätta kunskapen i fokus, undvika betygsinflation och ge förutsättningar för rättvisa betyg. I yrkande 33 lämnar motionärerna förslag om att Skolverket bör ges ett förtydligt uppdrag att på elevnivå samla in provpoäng för såväl ordinarie prov som ersättningsprov vid genomförande av de nationella proven. Motionärerna framhåller att förutsättningarna för effektutvärdering av olika åtgärder och reformer kan förbättras om detaljerad information på elevnivå på nationella prov samlas in nationellt.

Mätbara kunskapsunderlag

I kommittémotion 2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2 lämnas förslag om att införa tydligare och mätbara kunskapsunderlag. Det är i dag näst intill omöjligt att utvärdera reformer, läroplaner och andra förändringar eftersom det enda standardiserade underlaget som finns tillgängligt för jämförelse är betyg, som sätts subjektivt av enskilda lärare, anför motionärerna.

Tydliga faktakunskaper

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 24 framförs att kurs- och läroplaner behöver vara utformade med fokus på tydliga faktakunskaper i varje ämne. Faktakunskap ska komma först och analys och diskussion därefter, anför motionärerna.

Central rättning av nationella prov m.m.

I kommittémotion 2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. yrkande 12 föreslås att det ska införas centralt rättade nationella prov så att proven blir jämförbara över tid. Proven ska också följa läroplanernas mål och genomföras i olika årskurser. Proven ska enligt förslaget genomföras digitalt och rättas och bedömas externt av Skolverket eller någon annan lämplig skolmyndighet.

I kommittémotion 2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås att införa central rättning av de nationella proven samt att utreda möjligheten till ankaruppgifter som underlag för att följa elevernas kunskapsutveckling. Motionärerna menar att nationella prov bör rättas centralt bl.a. för att underlätta lärarnas arbetsbörda, förhindra glädjebetyg och ge alla elever en likvärdig och rättvis bedömning.

Gällande rätt

Betyg och bedömning

I skollagen finns bestämmelser om betyg och betygsättning och vad betyget ska bygga på. Betyg ska sättas i grundskolans och sameskolans ämnen samt i gymnasieskolan i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. I grundsärskolans ämnen ska betyg sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Det framgår även att när betyg sätts innan ett ämne har avslutats ska betygsättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven har inhämtat i ämnet t.o.m. den aktuella terminen. Betyg ska sättas i specialskolans ämnen i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 7 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (se 10 kap. 15 §, 11 kap. 19 §, 12 kap. 15 §, 13 kap. 16 §, 15 kap. 22 § skollagen). När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav (se bl.a. 10 kap. 20 §). Av skollagen framkommer även att om undervisningen i naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram t.o.m. slutet av årskurs 6 (t.o.m. slutet av årskurs 7 i specialskolan), får rektorn besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas för dessa respektive ämnen i årskurs 6 (årskurs 7 i specialskolan).

Betygsstegen har beteckningarna A, B, C, D, E och F. A–E står för godkända resultat, medan F innebär ett icke godkänt resultat (se bl.a. 10 kap. 17 § skollagen). För betygen A, C och E finns det nationellt preciserade kunskapskrav. I dessa beskrivs vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Skolverket har även utarbetat stödmaterial för att stödja en likvärdig tillämpning av bestämmelserna för betygsskalan och för betygen B och D.

Av läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan framgår att betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskraven, när det gäller grundskolan för respektive ämne och när det gäller gymnasieskolan för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet.

Nationella prov

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas i skollagen att meddela föreskrifter om skyldighet att delta i nationella prov (29 kap. 28 § skollagen). Regeringen har meddelat föreskrifter om nationella prov, t.ex. i vilka ämnen det ska finnas nationella prov och när de ska genomföras. Ytterligare föreskrifter om nationella prov har meddelats av Skolverket.

Nationella prov genomförs i vissa ämnen i årskurs 3, 6 och 9. Även i specialskolans årskurs 4, 7 och 10 samt i sameskolans årskurs 3 och 6 genomförs nationella prov. I årskurs 3 finns nationella prov i matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I årskurs 6 finns det prov i engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I årskurs 9 finns det prov i engelska, matematik, svenska eller svenska som andraspråk samt i något SO-ämne och något NO-ämne. I gymnasieskolan finns det prov i engelska,

matematik samt i svenska eller svenska som andraspråk. Vilka prov en elev ska göra beror på vilket program eleven går. Syftet med proven är att stödja betygsättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av om eleven har uppnått kunskapskraven.

Bakgrund och pågående arbete

Reviderade kursplaner för grundskolan

Som framkommer ovan har ändringar införts i läroplanerna som börjar gälla höstterminen 2022. Regeringen har även beslutat om reviderade kursplaner för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. Kursplanerna består av tre delar: syfte med mål, centralt innehåll och kunskapskrav. Revideringen innebär ändringar i alla tre delar. I syftestexterna medför ändringarna att fakta och förståelse betonas för att visa att goda ämneskunskaper har ett värde i sig. Det centrala innehållet har anpassats när det gäller omfattning, konkretionsgrad och progression och så att skillnaden mellan stadierna är tydligare. Grundläggande kunskaper har stärkts i de lägre årskurserna och mer komplexa sammanhang introduceras successivt. Vidare har kunskapskraven minskats i omfattning och detaljeringsgrad för att ge lärarna bättre förutsättningar för att sätta mer rättvisande betyg och minska risken att kunskapskraven ska styra undervisningen.

Garanti för tidiga stödinsatser

Sedan den 1 juli 2019 gäller en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan, specialskolan och sameskolan (prop. 2017/18:195, bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Syftet med garantin är att en elev som är i behov av stöd för att nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska få rätt stödinsatser i rätt tid. Sammanfattningsvis innebär garantin att om det utifrån ett nationellt kartläggningmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att en elev i förskoleklassen eller i lågstadiet inte kommer att nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, ska ansvarig lärare avgöra om eleven är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås ska åtgärder sättas in skyndsamt. De extra anpassningar som vidtas ska följas upp både i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet, och resultatet av uppföljningen ska överföras till ansvarig lärare i nästa årskurs. Garantin ska anses vara uppfylld när de åtgärder som garantin omfattar har vidtagits.

I september 2018 gav regeringen Skolinspektionen i uppdrag att inom ramen för sitt kvalitetsgranskningssuppdrag följa upp och utvärdera garantin för tidiga stödinsatser (U2018/03700/S [delvis], U2018/03704/S och U2021/02259). I utvärderingen ska myndigheten också analysera om och i så fall hur läraarnas administrativa arbete påverkas av garantin. Utvärderingen ska

ha ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I Skolinspektionens första delredovisning av uppdraget fokuserades på förutsättningarna för garantins genomförande, vidtagna stödinsatsers omfattning och inriktning samt förskoleklassens arbete med garantin. Uppdraget ska delredovisas senast den 16 december 2022 och slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 13 december 2024.

Den 1 mars 2022 överlämnade regeringen proposition 2021/22:111 Mer tid till lärande – extra studietid och utökad lovskola till riksdagen. I propositionen lämnar regeringen förslag som syftar till att stärka skolans kompensatoriska uppdrag och få fler elever att bli behöriga till gymnasieskolans nationella program. Regeringen föreslår bl.a. att elever i grundskolans årskurs 4–9 ska erbjudas extra studietid då eleven kan få hjälp med läxor och annat skolarbete. Regeringen föreslår även att den skollagsreglerade lovskolan ska utökas med 25 timmar och erbjudas elever i grundskolans årskurs 9 som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Den 22 mars 2022 överlämnades proposition 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen bl.a. att det ska införas en garanti för tidiga stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. I propositionen föreslås även att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal, att elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och att den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns samt att krav ska ställas på att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Lagändringarna om en garanti för tidiga stödinsatser föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Utbildningsutskottet planerar att bereda båda propositionerna under våren 2022.

Digitalisering av nationella prov

Med utgångspunkt i propositionen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala (prop. 2017/18:14, bet. 2017/18:UbU5, rskr. 2017/18:44) pågår arbetet med att digitalisera de nationella proven och bedömningsstöden. Syftet är att effektivisera det nationella stödet för kunskapsbedömning och betygsättning. I enlighet med förslagen i propositionen ska resultat på nationella prov särskilt beaktas vid betygsättning. Provens och bedömningsstödens syfte är att stödja lärarnas bedömning av elevernas kunskaper, och betygsättningen har även tydliggjorts i berörda förordningar för respektive skolform.

Regeringen gav den 21 september 2017 Skolverket i uppdrag att utveckla och tillhandahålla digitaliserade nationella prov och bedömningsstöd i grundskolan och på gymnasial nivå (U2017/03739). Regeringen ändrade den 14 november 2019 uppdraget så att myndigheten även skulle sträva efter att

en så stor andel av proven som möjligt ska automaträttas (U2019/03788). Regeringen angav i uppdraget 2017 att målsättningen är att i princip alla prov ska vara digitaliserade 2022. Skolverket har dock gjort bedömningen att digitala nationella prov tidigast kan ges 2024. Sedan hösten 2018 genomför Skolverket även en försöksverksamhet med ett stegvist införande av digitaliserade prov och extern bedömning. Försöksverksamheten ska pågå till utgången av 2023.

I juli 2021 införde regeringen ändringar i Skolverkets uppdrag att digitalisera de nationella proven (U2021/03346). Enligt direktiven ska myndigheten även föreslå hur central rättning av betygsstödjande nationella prov i svenska, svenska som andraspråk och engelska kan utformas, kartlägga och redovisa vilka åtgärder som krävs för att central rättning ska kunna införas och föreslå en särskild organisatorisk funktion för ändamålet. Skolverket ska också föreslå en tidsplan som innebär att central rättning stegvis införs samtidigt som, eller i nära anslutning till, de digitala nationella proven.

Skolverket redovisade den 15 februari 2022 denna del av uppdraget till regeringen (U2021/03346). Av redovisningen framgår att Skolverket föreslår ett stegvis införande av central rättning mellan 2027 och 2029 för de delprov som innehåller uppsatsskrivning. Hela systemet med central rättning bygger på att de nationella proven genomförs digitalt. En digital provplattform är fortfarande under uppbyggnad och proven övergår successivt till att genomföras digitalt under perioden 2024–2026.

Skolverket föreslår även att central rättning av nationella prov ska införas i gymnasieskolan för svenska och svenska som andraspråk (kurs 3) och engelska (kurs 6) samt i årskurs 9 i grundskolan i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska. Bedömarna föreslås vara legitimerade och ämnesbehöriga lärare för aktuell årskurs och bedömningen ska utföras som bisyssla, anlitade av Skolverket. Myndigheten föreslår att de lärare som bedömer nationella prov ska få några år på sig att genomföra bedömningen i den digitala provtjänst som är under uppbyggnad, innan systemet med central rättning träder i kraft. Detta för att bättre kunna förstå och tolka de egna elevernas provresultat när systemet med central rättning trätt i kraft och proven rättas av andra lärare. Skolverket föreslår även att ansvaret för att bedöma muntliga delprov samt de kortsvarsuppgifter som inte kan rättas automatiskt även fortsättningsvis ska utföras på skolorna. Systemet bedöms kosta omkring 14 miljoner kronor att införa och därefter årligen ca 92 miljoner kronor i drift. Vidare framgår att Skolverket vill utreda hur central rättning av nationella prov inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux) skulle kunna utformas.

Skolverkets förslag om central rättning innebär att en del av arbetet med bedömning av nationella prov omfördelas från att utgöra en relativt stor andel av lärares ordinarie arbetsuppgifter till att bli en bisyssla för ett mindre antal utsedda bedömare. En stor andel av de verksamma lärarna som berörs av förslaget bör i så fall få en minskad arbetsbelastning eftersom Skolverket räknar med att kunna anlita pensionerade lärare eller lärare som inte längre är verksamma inom skolan.

Skolverket ska slutredovisa resterande delar av uppdraget till regeringen senast den 5 oktober 2025.

Likvärdig betygsättning

Av budgetpropositionen för 2022 framgår bl.a. följande om likvärdig betygsättning (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16 s. 85). Skolverkets uppföljningar och Skolinspektionens tillsyn och omdömande av elevlösningar på nationella prov visar på en stor variation i betygsättning i relation till de nationella proven och stora skillnader mellan skolor. Detta utgör enligt regeringen ett allvarligt likvärdighetsproblem.

I Skolverkets rapport *Analys av likvärdig betygsättning mellan elevgrupper och skolor* (nr 475, 2019) analyseras hur betyg sätts i relation till resultaten på de nationella proven. En central utgångspunkt för undersökningen är att de nationella proven fungerar som en indikator för att bedöma om betygsättningen är likvärdig mellan skolor och elevgrupper. Resultatet visar en stor variation i betygsättning i relation till de nationella proven och stora skillnader mellan skolor. Skolverkets analys visar vidare att betygsättningen i hög grad är relativ, dvs. att den relateras till den genomsnittliga prestationsnivån hos eleverna på skolorna. Det är enligt Skolverket en betydligt lägre sannolikhet att en elev får ett högre betyg utifrån sitt resultat på det nationella provet om eleven går i en skola med hög genomsnittlig prestationsnivå. Att betygsättningen i relation till de nationella proven varierar så mycket mellan olika skolor liksom inslaget av relativ betygsättning visar enligt myndigheten på en grundläggande problematik i betygssystemet i fråga om att åstadkomma en nationellt likvärdig kunskapsbedömning.

Ämnesbetyg och likvärdig betygsättning

I proposition 2021/22:36 Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper lämnade regeringen bl.a. förslag om att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg i gymnasieskolan och att det ska införas en ny princip för betygsättning i alla skolformer och årskurser där betyg sätts. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2021/22:36, bet. 2021/22:UbU7, rskr. 2021/22:156).

När det gäller frågan om likvärdig betygsättning framförde regeringen i propositionen bl.a. följande. Av en forskningsöversikt om betyg och betygsättning framgår att en helt likvärdig betygsättning i ett målrelaterat system inte är möjlig av flera skäl (Lundgren 2019). Kunskapskrav eller betygskriterier kan t.ex. aldrig utformas på ett sådant sätt att de tillämpas och tolkas likadant av alla lärare. Regeringen framförde i propositionen att man ändå bör sträva mot en så likvärdig bedömning som möjligt, vilket bl.a. kan innebära att lärare ges ytterligare utbildning i bedömning och att lärare tillsammans med kollegor diskuterar krav och kriterier för bedömning. I syfte att betygsättningen ska blir mer rättvis och likvärdig har regeringen också initierat flera åtgärder på området. Här nämns exempelvis att nationella prov sedan 2018

särskilt ska beaktas vid betygsättning och att regeringen har gett Skolverket i uppdrag att utveckla digitaliserade nationella prov (U2017/03739, U2019/03788) och införande av central rättning av nationella prov. Syftet är att detta ska bidra till en högre grad av likvärdighet vid bedömningen av proven (U2021/03346). Effekterna av de reformer som genomförts och som är under utarbetande behöver noggrant följas och ytterligare åtgärder övervägas för att stärka likvärdigheten i betygsättningen, anförde regeringen i propositionen (s. 58).

Utskottets ställningstagande

Frågan om likvärdig betygsättning är av stor vikt. Uppföljningar från Skolinspektionen och Skolverket visar på stor variation i betygsättning i relation till de nationella proven och stora skillnader mellan skolor. För att göra betygsättningen mer likvärdig har regeringen initierat flera åtgärder. Utskottet vill här bl.a. lyfta fram att de nationella proven sedan 2018 särskilt ska beaktas vid betygsättning och att riksdagen nyligen har beslutat att det fr.o.m. hösten 2022 ska införas en ny princip för betygsättning.

När det gäller yrkanden med förslag som berör frågan om att införa central rättning av de nationella proven vill utskottet hänvisa till Skolverkets uppdrag att digitalisera de nationella proven. Myndigheten har i en delredovisning av uppdraget i februari 2022 lämnat förslag om ett stegvis införande av central rättning mellan 2027 och 2029 för de delprov som innehåller uppsatsskrivning. Systemet bygger på att proven genomförs digitalt. Enligt Skolverket kommer proven successivt att övergå till att genomföras digitalt under perioden 2024–2026. Utskottet anser att beredningen av Skolverkets förslag om central rättning och införande av digitala prov bör inväntas. Utskottet avser heller inte att vidta åtgärder med anledning av förslag om att införa mätbara kunskapsunderlag, om att samla in provpoäng från de nationella proven och om att oberoende lärare och examinatorer ska bistå vid betygsättning.

Med anledning av yrkanden med förslag om tidiga kunskapskontroller och tester för skrivsvårigheter vill utskottet anföra följande. Sedan 2019 gäller en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet som syftar till att identifiera och stödja de elever som riskerar att inte nå upp till kunskapskraven i svenska och matematik. Skolinspektionen har i uppdrag att följa upp och utvärdera garantin för tidiga stödinsatser. Regeringen har också nyligen lämnat förslag om att införa en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner (prop. 2021/22:162). Vidare har regeringen lämnat förslag dels om mer undervisningstid för elever i grundskolans årskurs 4–9 som behöver det, dels om en utökad lovskola för elever i årskurs 9 som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan (prop. 2021/22:111). Utbildningsutskottet planerar att behandla båda propositionerna under våren 2022. Utskottet vill inte föregripa det pågående arbetet.

Utskottet vill slutligen påminna om att regeringen både har beslutat om reviderade läroplaner och om reviderade kursplaner som ska börja tillämpas fr.o.m. höstterminen 2022. Med hänvisning till vad som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2021/22:689 (SD) yrkande 1, 2021/22:2542 (SD) yrkandena 11 och 12, 2021/22:3990 (M) yrkande 2, 2021/22:4163 (KD) yrkandena 24–26, 31 och 33 samt 2021/22:4178 (M) yrkande 1.

Läromedel och skolbibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen det som utskottet anför om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitets-säkrade läromedel.

Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om läromedel och skolbibliotek.

Jämför reservation 26 (SD, KD), 27 (SD), 28 (KD) och 29 (MP).

Motionerna

Rätten till läromedel

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 79 framför motionärerna att skollagen bör garantera elevernas rätt till läromedel. Den minskade tillgången till fysiska läromedel riskerar försvåra överblicken över vad som ska läras in, anför motionärerna.

I yrkande 80 menar motionärerna att läroboken har ett särskilt värde och att den tryckta läroboken tydligt ska nämnas i den nya lagregleringen av läromedel. Läroboken spelar stor roll för överblicken för ett ämne och underlättar läsningen.

Tillgången till kvalitetssäkrade läromedel

I kommittémotion 2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitetssäkrade läromedel. För att elevernas tid i skolan ska spela så stor roll som möjligt är det viktigt att det finns god tillgång till läromedel, anför motionärerna.

Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek

I kommittémotion 2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 föreslås att ett läromedelsråd med syfte att garantera tillgänglighet till högkvalitativa, tryckta, neutrala och faktabaserade läromedel införs. Vidare lämnas förslag om att fastställa en lägstanivå för läromedelskostnad per elev.

I kommittémotion 2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 betonas vikten av skolbibliotek för elevers bildning och lästräning.

I kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 81 framhålls vikten av att skolor låter elever låna hem läroböcker, för att möjliggöra repetition, fördjupning och förberedelse samt för att föräldrar ska kunna hjälpa eleverna i deras studiegång.

I motion 2021/22:2358 av Christer Nylander (L) lämnas förslag om ett Selma Lagerlöf-initiativ för en särskild satsning på läroboken i skolan. Enligt motionären bör man se bredare än enbart en läsebok för ämnet svenska, bra inspirerande läseböcker bör finnas också i historia, geografi och flera andra skolämnen.

Enligt ett förslag i motion 2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 3 bör alla skolelever ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek, och det ska förankras i skollagen. Skolbiblioteket bör även vara bemannat med personal som är utbildad för uppdraget, menar motionären.

Gällande rätt

Läromedel och lärverktyg

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Av förarbetena till skollagen framgår bl.a. att informationsteknikens utveckling ger en i princip obegränsad tillgång till information men att denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Vidare framgår att de nationella styrdokumenterna ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen och att detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt genom att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda fakta-kunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet (prop. 2009/10:165 s. 223 f.).

Enligt skollagen ska alla elever utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning (9 kap. 8 §, 10 kap. 10 §, 11 kap. 13 §, 12 kap. 10 §, 13 kap. 10 §, 15 kap. 17 § och 18 kap. 17 §). Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 11) har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. skolbibliotek och digitala verktyg. Även enligt läroplanen för gymnasieskolan (Gy 11) har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges handledning och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet och andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. skolbibliotek och digitala verktyg. Vidare anges i förarbetena till skollagen att skolorna ska ha en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen och välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil (prop. 2009/10:165 s. 263).

Skolbibliotek

Enligt 2 kap. 36 § skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. Det finns även en hänvisning till denna bestämmelse i 10 § bibliotekslagen (2013:801).

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 283–284) anges att skolbiblioteken spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildning. I skollagen finns inte någon definition av begreppet skolbibliotek, men i förarbetena förklaras att man vanligtvis brukar avse en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgiften att stödja elevernas lärande. Vidare måste tillgången till skolbibliotek enligt förarbetena kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. Som exempel anges att en liten skola i glesbygden eller en nystartad skola med få elever kan ha helt andra förutsättningar och behov av lösningar än en storstadsskola. Det är skolans huvudman som avgör hur elevernas tillgång till skolbibliotek ska lösas.

I läroplanen för grundskolan och läroplanen för gymnasieskolan förtydligas skolbibliotekens pedagogiska funktion och deras uppdrag att som en del av undervisningen stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens (Lgr 11 och Gy 11).

Bakgrund

Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel

Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel (U2019:04) har haft i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder dels för att stärka skolbiblioteken i syfte att ge alla elever likvärdig tillgång till skolbibliotek, dels för att öka tillgången till skolbibliotek med utbildade bibliotekarier. Utredaren har även haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att säkra tillgången till ändamåls- enliga läromedel av hög kvalitet.

I delbetänkandet Skolbibliotek för bildning och utbildning (SOU 2021:3) föreslogs bl.a. att Skollagen bör definiera att skolbibliotek ska vara en gemensam och ordnad resurs med ett utbud av digitala och analoga medier som ska präglas av allsidighet och kvalitet och ställas till elevernas och lärarnas förfogande. Skolbibliotekets syfte ska vara att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Vidare föreslogs att det ska framgå av skollagen att skolbibliotek ska vara bemannade, i första hand med personal som har examen inom biblioteks- och informationsvetenskap. Skolbiblioteket bör i första hand finnas på den egna skolenheten men om det finns särskilda skäl kan skolbiblioteksverksamheten organiseras genom samverkan med ett folkbibliotek eller ett skolbibliotek på en annan skolenhet.

I delbetänkandet finns även en redogörelse av studier och rapporter som rör s.k. fri läsning. Utredningen drar slutsatsen att det fria läsandet är väsentligt för läsintresset och att läsintresset i sin tur är väsentligt för läsförståelsen. Utredningen anför att skolbibliotekarier har en central plats, inte minst för det fria läsandet, och att elevers motivation för läsning kan öka genom samarbete mellan lärare och skolbibliotekarier (SOU 2021:3, s. 122 f.).

I sitt slutbetänkande, Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70), lämnade utredningen förslag på åtgärder som syftar till att säkra tillgången till läromedel av hög kvalitet. Bland annat föreslogs att elevers rätt till läromedel ska skrivas in i skollagen och att begreppet läromedel ska definieras, att det ska införas en ny bestämmelse i läroplanerna som klargör rektors ansvar för att ge lärare goda förutsättningar att välja läromedel och att det ska inrättas en läromedelsnämnd vid Skolverket. Nämnden ska verka för att alla elever får tillgång till läromedel av god kvalitet och att lärare använder läromedel för att stärka elevernas kunskapsutveckling. Läromedelsnämnden föreslås också ta fram kvalitets-kriterier för läromedel. Utredningen lämnade även förslag om att införa ett statligt produktionsstöd som ska fördelas inom områden där det råder brist – exempelvis inom modersmål, nationella minoritetsspråk och yrkesämnen – samt att Specialpedagogiska skolmyndigheten ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att främja innovation av läromedel för elever med funktionsnedsättningar.

Utredningens förslag bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att läromedel av god kvalitet – såväl digitala som tryckta – är väsentliga för att lärare ska kunna utforma en ändamålsenlig undervisning och för att elever ska kunna tillgodogöra sig kunskap. Utskottet konstaterar även att skollagens bestämmelser tydliggör att alla elever utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg. Vidare framgår av läroplanerna för grund- och gymnasieskolan att rektorn har ett särskilt ansvar för att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning. Av skollagens förarbeten framgår att skolorna ska ha en pedagogisk frihet att utforma undervisningen och välja läromedel. Vidare framgår av skollagen att alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek och i läroplanerna förtydligas skolbibliotekens funktion och uppdrag att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Utskottet välkomnar de förslag som utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel lämnade under 2021. När det gäller läromedel lämnade utredningen bl.a. förslag om att skriva in elevers rätt till läromedel i skollagen och att införa en läromedelsnämnd med uppdrag att ta fram kvalitetskriterier för läromedel. Utredningen föreslog även att det ska införas ett statligt produktionsstöd för läromedel. När det gäller skolbibliotek föreslog

utredningen bl.a. att skolbibliotekens syfte ska vara att främja elevers läsande och medie- och informationskunnighet och att skolbiblioteken ska vara bemannade. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa det arbete som pågår och avstyrker därmed motionerna 2021/22:2358 (L), 2021/22:2542 (SD) yrkande 9, 2021/22:4118 (MP) yrkande 3, 2021/22:4162 (KD) yrkande 5 och 2021/22:4163 (KD) yrkandena 79–81.

Tillgången till kvalitetssäkrade läromedel

För att elevernas tid i skolan ska spela så stor roll som möjligt anser utskottet att det är viktigt att det finns god tillgång till läromedel. Enligt en rapport från Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Elevråd och Sveriges Elevkårer om läromedelssituationen i Sverige saknar var femte lärare nödvändiga läromedel för att kunna bedriva en hållbar undervisning. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom ett tillkännagivande om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitetssäkrade läromedel. Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta. Utskottet tillstyrker därmed motion 2021/22:4178 (M) yrkande 8.

Modersmålsundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om modersmålsundervisning.
Jämför reservation 30 (M) och 31 (KD).

Motionerna

I partimotion 2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 54 lämnar motionärerna förslag om att modersmålsundervisningen inte ska konkurrera med andra ämnen. Modersmålsundervisningen ska inte prioriteras på bekostnad av undervisningen i exempelvis svenska eller matematik och bör därför ske utöver ordinarie lektionstid, menar motionärerna.

Enligt kommittémotion 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 94 bör man tillsätta en utredning med fokus på ökad likvärdighet, lärarbehörighet, ökad statlig finansiering, där även fjärr- och distansundervisningens möjligheter tas till vara. Enligt förslaget är syftet att reformera modersmålsundervisningen, men även att se över vem som ska ha rätt till modersmålsundervisning.

Gällande rätt

Skollagen och förordningar om modersmålsundervisning

Av 14 § språklagen (2009:600) framgår att den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

I 8 kap. 10 § och 9 kap. 10 § skollagen regleras att förskolan respektive förskoleklassen ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

I 10 kap. 7 § skollagen anges det att en elev i grundskolan som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. Motsvarande bestämmelser finns även för de övriga obligatoriska skolformerna. För de nationella minoritetsspråken (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska) finns det sedan den 1 juli 2015 inte längre ett krav på att en vårdnadshavare har språket som modersmål eller att eleven har grundläggande kunskaper i språket för rätt till modersmålsundervisning (prop. 2013/14:148, bet. 2013/14:UbU21).

I 5 kap. 7–13 §§ skolförordningen (2011:185) förtydligas att modersmålsundervisning kan anordnas som språkval, elevens val, skolans val eller undervisning utanför garanterad undervisningstid. En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om minst fem elever i språket önskar undervisning och om det finns en lämplig lärare. Bestämmelsen om att det ska finnas minst fem elever gäller inte de nationella minoritetsspråken. Den generella rätten till modersmålsundervisning utanför den garanterade undervisningstiden kan begränsas till högst sju läsår om inte eleven har ett särskilt behov av sådan undervisning. Begränsningen gäller dock inte modersmålsundervisningen i nationella minoritetsspråk eller i ett nordiskt språk.

Fjärrundervisning och distansundervisning

Den 1 augusti 2020 trädde nya regler i kraft i skollagen om fjärrundervisning och distansundervisning (prop. 2019/20:127, bet. 2019/20:UbU23, rskr. 2019/20:348). De nya reglerna innebär att fjärrundervisning får användas bl.a. om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller skollagens krav på legitimation och behörighet och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan lärare eller om elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att närundervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (21 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

Distansundervisning får användas för en elev som inte kan delta i närundervisning på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik och, i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, även för en elev som av andra särskilda skäl inte kan delta i närundervisning (22 kap. 2, 5 och 7 §§). Enligt lagändringarna är det möjligt att lämna över fjärrundervisning och distansundervisning på entreprenad (23 kap. 16 och 17 §§).

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet sedan den 30 juni 2021.

Pågående arbete

Utredningen om modersmål och studiehandledning på modersmål

I maj 2018 tillsatte regeringen en särskild utredare för att dels kartlägga tillgången till, organisationen av samt deltagandet i modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål i grundskolan och motsvarande skolformer och analysera vilka faktorer som eventuellt påverkar detta, dels analysera och bedöma om och hur studier i ämnet modersmål respektive studiehandledning på modersmål förbättrar elevernas studieresultat, bl.a. elevernas behörighet till gymnasieskolans nationella program. Utredaren skulle även vid behov lämna förslag på åtgärder och författningsförslag (U 2018:04, dir. 2018:38 och 2018:103). Utredaren överlämnade i april 2019 betänkandet För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål till regeringen (SOU 2019:18). I betänkandet föreslogs bl.a. en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet för nyanlända elever som tas emot i grundskolan samt att Skolverket ska få i uppdrag att samordna och driva utvecklingen av studiehandledning på modersmålet. Utredningen har remitterats (U2019/01794/S) och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet betona att rätten till modersmålsundervisning i de obligatoriska skolformerna är viktig för såväl barns och elevers språkutveckling som övrig kunskapsinläring och identitetsskapande. Enligt 10 kap. 7 § skollagen erbjuds modersmålsundervisning till elever i grundskolan som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska och om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Vidare framgår av skolförordningens 5 kap. att modersmålsundervisning kan anordnas som språkval, elevens val, skolans val eller som undervisning utanför garanterad undervisningstid. Sedan augusti 2020 är det även möjligt att anordna modersmålsundervisning som fjärrundervisning om det inte finns någon behörig lärare att tillgå eller om elevunderlaget är begränsat. Utskottet anser att gällande regelverk är väl avvägt. Utskottet vill även påminna om att de förslag som lämnades av utredningen om modersmål och studiehandledning på modersmål fortsätter att beredas inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2021/22:4033 (M) yrkande 54 och 2021/22:4163 (KD) yrkande 94.

Fritidshem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rätten till fritidsverksamhet och om införandet av läxfritids.

Jämför reservation 32 (M) och 33 (MP).

Motionerna

I motion 2021/22:1665 av Magnus Manhammar (S) lämnar motionären förslag om att se över möjligheten att stärka rätten till fritids för barn vars föräldrar inte förvärvsarbetar, studerar eller är föräldralediga.

I motion 2021/22:1760 av Elin Gustafsson (S) föreslås att fritidsverksamheten byggs ut och blir likvärdig över landet så att alla barn och elever möjliggörs att få en meningsfull och aktiv fritid samtidigt som det bidrar till en jämlik skola och ett livslångt lärande.

I partimotion 2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 53 lämnas förslag om att införa läxfritids inom ramen för ordinarie fritidsverksamhet för elever i utsatta områden i årskurs 1–3. Motionärerna framhåller att det är viktigt att elever som kommer från studieovana hem får tillräckligt med stöd.

Enligt förslag i motion 2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (MP) yrkande 4 bör alla barn få rätt till fritidsverksamhet. Motionärerna framför att kvaliteten och likvärdigheten i fritidshem bör stärkas och det bör säkerställas att även de barn vars föräldrar inte arbetar har tillgång till fritids.

Gällande rätt

Fritidshemmet är en del av skolväsendet, och verksamheten omfattas av bestämmelser i 1–6 kap. samt 14 kap. skollagen. Utbildningen i fritidshemmet har till syfte att komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och de särskilda utbildningsformer som skolplikten kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande och erbjuda dem en meningsfull fritid. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap (14 kap. 2 § skollagen). Utöver att stimulera elevernas utveckling och lärande ska fritidshemmet alltså även erbjuda elever en meningsfull fritid och rekreation. En förutsättning för att eleverna ska uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten utformas med deras behov, intressen och erfarenheter som grund (prop. 2009/10:165 s. 404). Undervisningen i fritidshemmet ska stärka elevers möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv i närmiljön. Den ska även behandla bl.a. närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation (Lgr 11).

Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i specialskola och sameskola. Elevens hemkommun är skyldig att erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning (14 kap. 3 §). En elev ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt (5 §). Vidare ska elever även i andra fall erbjudas utbildning i fritidshem, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning (6 §). Fritidshem ska erbjudas t.o.m. vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem (7 §).

Av detta följer att det inte finns någon automatisk rätt till fritidshem för elever vars förälder är sjukskriven, arbetslös eller föräldraledig. Av 14 kap. 5 § följer dock att en elev ska erbjudas fritidsverksamhet om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Detta avser exempelvis elever som har ett annat modersmål än svenska, elever som bor i glesbygden eller elever vars föräldrar är arbetslösa, sjukskrivna eller deltar i arbetsmarknads-politiska åtgärder (prop. 2009/10:165 s. 774).

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

För fritidshemmet gäller del 1, 2 och 4 av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11). Läroplanens första del beskriver skolans värdegrund och uppdrag, och den andra delen innehåller övergripande mål och riktlinjer. I den fjärde delen förtydligas fritidshemmets uppdrag, syftet med undervisningen och vilket centralt innehåll som eleverna ska få ta del av. Undervisningen i fritidshemmet ska enligt läroplanen behandla följande centrala innehåll: språk och kommunikation, skapande och estetiska uttrycksformer, natur och samhälle samt lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.

Bakgrund

Regeringen tillsatte i augusti 2018 en utredning med uppdrag att kartlägga och analysera vilka utvecklingsområden som finns i fritidshemmet och vid behov föreslå åtgärder för att öka kvaliteten och likvärdigheten och stärka fritidshemmets kompensatoriska uppdrag. I tilläggsdirektiv fick utredaren bl.a. även i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra lärmiljön i fritidshemmet, föreslå åtgärder och ge goda exempel på hur fritidshemmet kan stärka elevers möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv (dir. 2018:102 och dir. 2019:67).

I betänkandet Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34) framförde utredningen att faktorer som har betydelse för lärmiljön i fritidshemmet bl.a. är elevgruppernas storlek, personaltäthet, personalens kompetens och hur lokalerna ser ut och används. Utredningen föreslog därför att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram riktmärken för gruppstorlekar i fritidshemmet och att utveckla stödmaterial om systematiskt kvalitetsarbete i fritidshemmet. Vidare föreslogs att det ska införas förtydligade krav om ändamålsenliga lokaler.

Regeringen överlämnade i januari 2022 proposition 2021/22:78 Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg till riksdagen. Utredningens förslag som avser stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem fortsätter att beredas inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Fritidshemmens verksamhet kompletterar skolan, bl.a. genom att ge eleverna förutsättningar för lärande, och bidrar därigenom till skolans kompensatoriska uppdrag. Fritidshemmen ska även stimulera elevernas utveckling och lärande och erbjuda eleverna en meningsfull fritid och rekreation. Utskottet anser att fritidshemmens verksamhet är av stor betydelse för många barn och elever.

När det gäller förslag om införande av läxfritids för elever i årskurs 1–3 i utsatta områden vill utskottet påminna om att regeringen i proposition 2021/22:111 Mer tid till lärande – extra studietid och utökad lovskola bl.a. har lämnat förslag om att elever i grundskolans årskurs 4–9 ska erbjudas extra studietid då eleven kan få hjälp med läxor och annat skolarbete. Utskottet planerar att behandla propositionen under våren 2022.

När det sedan gäller yrkanden med förslag om att utöka rätten till fritidsverksamhet för alla elever hänvisar utskottet till att gällande regelverk där det framgår att elever ska erbjudas fritidsverksamhet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller familjens situation i övrigt. Enligt utskottet är nu gällande regelverk väl avvägt.

Utskottet vill avslutningsvis även påminna om att de förslag om fritidshem som lämnades i betänkandet Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg fortsätter att beredas inom Regeringskansliet. Den pågående beredningen bör avvaktas.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:1665 (S), 2021/22:1760 (S), 2021/22:4033 (M) yrkande 53 och 2021/22:4209 (MP) yrkande 4.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 har detta gjorts i betänkande 2018/19:UbU8, under riksmötet 2019/20 i betänkande 2019/20:UbU11 och under riksmötet 2020/21 i betänkandena 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2,

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14,

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 53 och 55 samt

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 52.

Ställningstagande

Det finns en ökande tendens att inom svenskt skolväsen göra avkall på grundläggande likabehandling av flickor och pojkar. Det är oroväckande. Detta kan ta sig uttryck genom att exempelvis ordna könssegregerade aktiviteter eller acceptera och i vissa fall till och med införskaffa klädesplagg som begränsar flickors frihet. I vårt land ska våra värderingar gälla. Det är inte upp till skolväsendet eller samhället i övrigt att rätta sig efter skillnader i när eller hur olika högtider på grund av olika religionstillhörighet firas. Lika oroväckande är det faktum att pojkars skolresultat sedan lång tid har legat väsentligt lägre än flickors, vilket måste ses som ett misslyckande när det gäller skolans uppdrag att rusta barn inför framtiden. Vi anser att behovet av att särskilt beakta ovannämnda problem är av yttersta vikt.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt det som anförts ovan.

2. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2,

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14,

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 53 och 55 samt

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 52.

Ställningstagande

Främjande av jämställdhet och arbete för att förändra stereotypa normer om kön och maktförhållanden är grundläggande för att förebygga mäns våld mot kvinnor. Genusförändrande insatser har visat sig ha effekt för förändring av attityder och beteenden, särskilt vid en bred insats som vänder sig till hela samhället. Vidare har insatser som vänder sig till pojkar och män som grupp visat sig vara mer effektiva än utbildningsinsatser som enbart adresserar flickor och kvinnor, utifrån att män är primära våldsutövare. Våldsförebyggande arbete med pojkar och män, som har fokus på att förändra normer kring manlighet som understödjer våld och som möjliggör en positiv plats för män i arbetet mot våld, har med andra ord visat sig vara framgångsrika. Enligt Jämställdhetsmyndigheten behöver det våldsförebyggande arbetet prioriteras för att nå det övergripande jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Mitt parti har alltid fört en politik både för ökad jämställdhet och för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och vill därför särskilt framhålla vikten av ett sådant genomgripande arbete i hela samhället.

Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser inom förskolor, skolor, fritidsverksamheter och inom idrottsrörelsen för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 52 och avslår motionerna

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2,

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14,

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 53 och 55.

Ställningstagande

År 2018 förtydligades grundskolans läroplan så att könsuppdelad undervisning inte är tillåtet. Könsuppdelad undervisning är bara tillåtet när det finns ett tydligt pedagogiskt syfte, exempelvis om en grupp killar pratar attityder i sex- och samlevnadsundervisningen. Under 2018 föreslog Skolverket att motsvarande förtydligande skulle införas bl.a. i läroplanen för gymnasieskolan. Någon sådan ändring har dock inte gjorts. Mot denna bakgrund anser jag att läroplanen måste ändras så att inte könsuppdelad undervisning förekommer i gymnasieskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

4. Övergripande värdegrundsfrågor, punkt 1 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 53 och 55 samt

avslår motionerna

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -) yrkande 2,

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 14,

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 1 och

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 52.

Ställningstagande

Det är i skolan som barn oavsett könsidentitet eller bakgrund ska ges lika möjligheter och livschanser. Skolans värdegrund ska spegla de liberala värderingar som håller samman vårt samhälle – om individens frihet, demokrati och jämställdhet.

Det finns en tydlig genusdimension av de fallande kunskapsresultaten i skolan sedan 1990-talet. Pojkarna släpar efter, och särskilt märks detta för lågpresterande pojkar. Att det på senare tid skett en viss positiv utveckling är glädjande, men sett över längre tid kvarstår en mycket oroande bild. Skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor måste vända. Det kräver ett jämställdhetslyft med tydligt fokus på pojkarna. Lärarna måste få fler verktyg för att öka jämställdheten. Förebyggande arbete behövs för att motverka den macho- och antipluggkultur som riskerar att förstöra framtiden för pojkarna och riktade insatser måste till för att stärka pojkars läsförståelse.

När det gäller skolans arbete med en demokratisk värdegrund och kunskap mot antisemitism, afrofofi, islamofobi, homofobi och andra former av intolerans anser vi att detta arbete måste förstärkas. Liberaler har i alla tider bekämpat alla former av rasism, främlingsfientlighet och intolerans. Hatbrott ska inte få förekomma. Ingen ska behöva utsättas för fördomar eller nedvärderande attityder på grund av sin hudfärg eller sitt ursprung. Skolan är inte värdeneutral, utan ska stå för alla människors lika värde. Skolan har också en viktig roll i att förebygga antisemitism, antiziganism, främlingsfientlighet, kvinnohat, islamofobi, afrofofi men även homofobi och andra former av intolerans. Skolan ska vara en frizon från fördomar och hat.

Vi anser också att alla barn och ungdomar någon gång under skolgången ska ges möjlighet att göra en studieresa till ett förintelsläger. Med årens gång blir det allt färre människor som kan vittna om sina egna upplevelser från Förintelsen. Det är viktigt att stödja arbetet, bl.a. av förintelseöverlevarnas ättlingar, för att föra vidare deras berättelser till kommande generationer.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

5. Kartläggning av antisemitism i skolan, punkt 2 (KD, L)

av Fredrik Malm (L), Christian Carlsson (KD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 52.

Ställningstagande

Vi anser att det bör genomföras en nationell kartläggning av förekomsten av antisemitism i skolorna. Elever som lever i områden som har problem med att unga rekryteras in i extrema rörelser ska få stöd till särskilda insatser. Organisationen ”Unga muslimer mot antisemitism” i Malmö är en förebild och ordnar varje år många resor till Auschwitz. Målet bör vara att alla barn och ungdomar någon gång under skolgången ska ges möjligheten att göra en studieresa till ett förintelsläger.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

6. Genuspedagogik i förskolan, punkt 3 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Det finns en ökande tendens att inom svenskt skolväsen göra avkall på grundläggande likabehandling av flickor och pojkar. Det är oroväckande. Det finns även anledning att förhålla sig kritisk mot delar av dagens s.k. genuspedagogik. Det förekommer exempelvis att lärare och pedagoger övervakar barns beteende och styr deras val i en normbrytande riktning och problematiserar varje könsnormativt uttryck. Vi anser att riktade stöd och uppmaningar till sådan verksamhet bör avvecklas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt det som anförts ovan.

7. Skolans arbete med hedersrelaterade frågor, punkt 4 (SD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 29 och

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkandena 12–14 och
avslår motion

2021/22:2956 av Ann-Sofie Alm (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Tidiga insatser är viktigt i syfte att förebygga stereotypa könsroller, motverka hedersrelaterat våld och förtryck och skapa ökade förutsättningar för jämställdhet för alla. Skolans läroplan innehåller skrivningar om att ingen ska utsättas för diskriminering och att främlingsfientlighet ska motverkas. Vi vill att det också ska införas en skrivning i läroplanen om att skolan ska motverka hedersrelaterade normer, säkerställa att alla elever vet att ingen får utsättas för förtryck eller våld av hedersskäl och informera alla elever om deras rättigheter.

Skolan och elevhälsan har en nyckelroll. Särskilda informationssatsningar ska ges genom skolan och ska nå ut till elever i alla stadier, från grundskolans lägsta årskurser till gymnasiet. Frågor som rör barns utsatthet ska integreras i den ordinarie undervisningen. Den bör bl.a. ta upp hur den svenska lagstiftningen skyddar barn och unga, tydlig information om hur barns rättigheter är utformade och vart barn och unga kan vända sig när de är utsatta. Frågan om förbättrad information via skolan bör utredas. Särskilt viktiga är de förebyggande och attitydförändrande insatser som riktar sig till killar som själva lever i en hederskultur och uppfostras enligt hedersnormer. På den punkten finns det i dag stora brister.

Både Riksrevisionen och Länsstyrelsen Östergötland har uppmärksammat att det saknas tydliga rutiner och tillsyn när det gäller barn som inte är i skolan för att de befinner sig utomlands. Det kan handla om barn som inte är motiverade att gå i skolan, som har förts utomlands för uppfostringsresor eller för att giftas bort. Vi menar att skolpersonal måste ges tydliga riktlinjer för att alltid hävda skolplikten och utfärda viten till vårdnadshavare som inte säkerställer barnens skolnärvaro. Vi anser även att det behöver utvecklas utbildningar för personal inom skolan om hur man ställer frågor om och upptäcker olika former av våldsutsatthet, barn- och tvångsåktenskap, könsstämpning och sexualbrott.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8. Hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck, punkt 5 (SD, KD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 7.

Ställningstagande

Det behövs mer insatser för att alla barn och unga ska få veta var de kan få hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck. Ett sådant arbete bedrivs redan i dag, men vi anser att ambitionerna behöver höjas ytterligare. Särskilt viktigt är att informationen når ut i många olika kanaler och i de sammanhang där barn och unga själva befinner sig i vardagen. Informationen ska vara lättbegriplig och på barnens och de ungas egen nivå och finnas på ett flertal olika språk. Det finns också mer att göra för att nå ut via sociala medier samt genom samarbete med civilsamhället.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

9. Riktlinjer vid misstanke om hedersrelaterat förtryck, punkt 6 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi anser att det bör finnas riktlinjer på varje skola för hur man agerar vid misstanke om t.ex. tvångsäktenskap, könsstympning och hedersvåld samt ett centralt dokument med förslag på hur skolorna kan arbeta. Kampen mot hederskulturen handlar om vilka värderingar Sverige ska bygga på, men

framför allt om att stå upp för enskilda människors frihet och att försvara några av samhällets allra mest utsatta. Sverige ska fortsätta att vara ett land där frihet och jämställdhet är självklara värden.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

10. Övergripande frågor om en trygg skola, punkt 7 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 96 och
avslår motionerna
2021/22:407 av Mats Nordberg (SD) yrkande 3,
2021/22:1416 av Adnan Dibrani m.fl. (S),
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 8 och
2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att man på polismans begäran behöver kunna bryta sekretessreglerna så att man kan underlätta samarbetet mellan föräldrar, skola, socialtjänst och polis. För att skapa en tryggare skola bör också samarbetet med civilsamhället utökas. Då det behövs naturliga relationer och goda förebilder anser vi att det också bör knytas en polis till varje skola.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Övergripande frågor om en trygg skola, punkt 7 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 8 och
2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 10 och
avslår motionerna

2021/22:407 av Mats Nordberg (SD) yrkande 3,
2021/22:1416 av Adnan Dibrani m.fl. (S) och
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 96.

Ställningstagande

Sexuella trakasserier och annat könsrollsbundet förtryck är tyvärr en del av vardagen på många skolor. Sådana företeelser måste tas på allvar och brottsliga handlingar ska polisanmälas. Vi välkomnar de initiativ som många kommuner runt om i landet tog för att kartlägga förekomsten av sexuella trakasserier och sexuella övergrepp i skolmiljön i kölvattnet av #tystiklassen och #metoo. Men det ska inte krävas ett världsomspännande medialt upprop för att jämställda skolmiljöer ska komma högt på agendan; för oss liberaler är det en självklarhet att alla barn och unga har rätt till en trygg skolmiljö. Kommuner bör regelbundet följa upp arbetet mot sexuella trakasserier i skolmiljön och verka för att ge anställda adekvata verktyg för att arbeta förbyggande.

Vi vill också att det ska genomföras ett ordningslyft i den svenska skolan. Det krävs en palett av åtgärder för att få bukt med brister när det gäller så väl trygghet som studiero i skolan. Det är viktigt att skolan utgör en trygg plats både för elever och skolpersonal. Alla gynnas av att det råder studiero på lektionerna och trygghet i korridorerna, men långt ifrån alla uppger att så är fallet. Det är lika mycket ett svek som ett politiskt misslyckande, eftersom det är politikens uppgift att skapa de förutsättningar som skolan behöver för att lyckas skapa ordning och reda för alla elever.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Metoder mot mobbning, punkt 8 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 86.

Ställningstagande

Jag anser att de antimobbningsprogram som skolorna använder ska vara evidenssäkrade. Regeringen bör därför ge lämplig myndighet i uppdrag att göra en utvärdering av metoder mot mobbning, med rekommendationer om vilka program som kan användas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

13. Evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier, punkt 9 (M, KD)

av Lars Hjälmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Christian Carlsson (KD) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 32.

Ställningstagande

Det är viktigt att allt arbete mot olika former av kränkningar i skolan är baserat på vetenskap och beprövade erfarenheter. Vi anser därför att regeringen bör ge lämplig skolmyndighet i uppdrag att utarbeta en webbaserad pilotmodell, liknande Matematiklyftet, i syfte att kunna erbjuda ett digitalt kompetenslyft i frågor som rör att förebygga hot, våld och kränkande behandling i skolan. Det är viktigt att modellen, i likhet med andra insatser mot hot, våld och kränkningar, är evidensbaserad och utvecklas med stöd i aktuell forskning. Skolverket bör också få ett uppdrag att göra en ny kvalitativ utvärdering av de program och metoder som effektivt förebygger och åtgärdar kränkningar och trakasserier, exempelvis Olweusprogrammet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21 och
avslår motionerna
2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),
2021/22:1807 av Markus Selin (S),
2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,
2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14,
 2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3,
 2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP),
 2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,
 2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Centerpartiet har varit drivande i utformningen av den reviderade läroplanens nya fokus på sexualundervisningen. Satsningar på information, förstärkt sex- och samlevnadsundervisning, föräldrastöd och stöd till unga med psykisk ohälsa är viktiga åtgärder för att skydda unga människor från att falla offer för sexualbrott eller dras in i s.k. sugardejting som ofta är en inkörsport till prostitution.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1807 av Markus Selin (S),

2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP),

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

För många unga kvinnor och tjejer är vardagen fylld av rädsla, obehag och en ständig beredskap för trakasserier, närmanden och övergrepp. Rädslan

begränsar unga kvinnors handlings- och livsutrymme och hindrar dem från att utveckla en grundmurad självkänsla och ett gediget självförtroende.

Feministiskt självförsvar handlar om att skaffa sig kunskap om det sexualiserade våldet, om samarbete mellan flickor eller kvinnor samt att skaffa sig handlingsberedskap att försvara sig mentalt, verbalt och fysiskt i en värld där flickor och kvinnor är underordnade och utsatta. Feministiskt självförsvar bygger på att flickor och kvinnor delar erfarenheter och tillsammans utarbetar strategier för att bl.a. hantera rädsla. Feministiskt självförsvar handlar även om att medvetandegöra flickor och kvinnor om deras möjligheter och rättigheter att försvara sig. Att introducera feministiskt självförsvar kan ske genom små förändringar i skolans styrdokument, genom inkludering i ett befintligt ämne under något eller några tillfällen per termin då instruktörer bjuds in till skolorna.

Regeringen bör ta initiativ till att alla flickor ska erbjudas feministiskt självförsvar från årskurs 7. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

16. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23 och
avslår motionerna

2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1807 av Markus Selin (S),

2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14,

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och

2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP).

Ställningstagande

Hösten 2022 byter sex- och samlevnadsundervisningen namn till sexualitet, samtycke och relationer och området uppdateras. Jag tycker att det är positivt att kunskapsområdet breddas och att relationer nu betonas i namnet. Mer

kunskap bör ges om hur man bygger hållbara relationer samt hur man behandlar varandra med ömsesidig respekt. Undervisningen bör även ha sin grund i att nå en minskad ohälsa och minskad sexuell press, något som saknas i dag. Man bör anpassa undervisningen efter barnets psykiska, sociala och känslomässiga utvecklingsnivå och med respekt för olika synsätt. All undervisning ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet. Lärare behöver därför få ökad kompetens i undervisning om sex och samlevnad och jag är därför positiv till de nya examensmål på lärarprogrammet som började gälla hösten 2021 och som innebär att alla lärare ska kunna undervisa i frågor om sexualitet, samtycke och relationer. Jag anser däremot att det även behövs utbildningsinsatser för redan verksamma lärare. För att komplettera undervisningen i sex och samlevnad bör även ungdomsmottagning, skolsköterska eller skolkurator knytas till skolan. All typ av undervisning i sex och samlevnad behöver kvalitetssäkras genom att endast lärare, skolsköterska, skolkurator eller ungdomsmottagningar medverkar.

När det gäller kompetensförsörjning vill jag framhålla att det finns många branscher där matchning mellan näringslivets behov och antalet utbildade studenter inte har en tillfredsställande koppling. En av de största utmaningarna vi har är att skapa förutsättningar för att tillgodose både privata och offentliga arbetsgivares behov av personal med rätt utbildning och kompetens. För att säkra kompetensförsörjningen är det väsentligt att samverka mellan skolan och näringslivet ökar. De elever som går i skolan i dag är framtidens medarbetare och entreprenörer. Mycket skulle vinnas genom att ge barn och ungdomar en bredare och mer mångfasetterad bild av den bredd av yrkesinriktningar som arbetslivet erbjuder.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14 och avslår motionerna

2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1807 av Markus Selin (S),

2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP),
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Barn med funktionsnedsättning har samma rätt som andra barn att delta i skolans alla ämnen och samma behov av att lära och utvecklas. Men många elever deltar inte alls i undervisningen i idrott och hälsa, varken på lektioner eller på friluftsdagar. Den som är utestängd från undervisningen får sämre förutsättningar för en hälsosam och aktiv livsstil – trots att den som har en funktionsnedsättning inte sällan har större behov av fysisk aktivitet för att behålla och utveckla sina förmågor. Även den anpassade skolan misslyckas, trots sin specialisering, med fysisk aktivitet för sina elever. Alla barn har rätt att delta i idrott och hälsa och på friluftsdagar. Det är skolans ansvar att anpassa undervisningen så att alla kan delta utifrån sina förutsättningar. Skolor ska vara tillgängliga, det gäller också lokalerna för idrott och hälsa. Lärare i idrott och hälsa ska få utbildning och fortbildning i hur undervisningen kan anpassas utifrån olika elevers förutsättningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Vissa ämnen och kunskaper, punkt 10 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och
2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP) samt
avslår motionerna
2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S),
2021/22:1807 av Markus Selin (S),
2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,
2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD),
2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 21,
2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 14,
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 65,
2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 55 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Ett av skolans viktiga uppdrag är att ge eleverna förståelse för vad som menas med en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling samt redskap att bidra till ett hållbart samhälle. Även om skolans styrdokument redan i dag är tydliga med att skolan ska ge eleverna verktyg för att kunna förstå hur miljö, ekonomi, hälsa och rättvisa hänger ihop, tycker jag att såväl läroplaner som kurs- och ämnesplaner ska ses över för att stärka inslaget av miljö-, klimat- och omställningsfrågor.

Det finns evidens för att utomhusundervisning med regelbunden fysisk aktivitet och naturkontakt kan ha positiva och meningsfulla effekter på lärande, skolprestationer, hälsa och välbefinnande samt på elevernas personliga och sociala utveckling. Jag vill att alla elever får lära sig mer om naturen i naturen och att lärarstuderande ska ges bättre möjligheter att fördjupa sig i utomhuspedagogik. Staten bör även säkerställa att alla kommuner ordnar naturskoleverksamhet eller liknande verksamhet. Det är även viktigt att ta till vara friluftslivet som en pedagogisk resurs. Friluftsliv i skolan erbjuder utmaningar och möjligheter där elever kan träna kreativitet, samarbete och problemlösningsförmåga och en ingång till att diskutera och lära mer om naturen och om hur vi använder jordens resurser. Alla barn ska också lära sig vad allemansrätten innebär. Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med detta.

I betänkandet Förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk (SOU 2017:91) föreslogs att nationellt minoritetsspråk ska införas som eget ämne i skollagen och i timplanen för grundskolan och sameskolan. Skolan behöver erbjuda ett tillräckligt antal timmar för att eleverna ska ha en möjlighet att tillägna sig språket på en tillräckligt avancerad nivå för att kunna använda språket i vidare studier och arbete. Undervisningen måste också införlivas i den ordinarie skoldagen för att göra det attraktivt för fler elever att välja att läsa nationellt minoritetsspråk. Att ämnets status höjs genom att det får en egen beteckning och införlivas i timplanen ökar också möjligheten att attrahera kompetenta lärare.

Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag som går i linje med dem som presenterades av utredningen.

19. Totalförsvarsutbildning, punkt 11 (M, KD)

av Lars Hjälmared (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Christian Carlsson (KD) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 31.

Ställningstagande

Begreppet och innebörden av allmän värnplikt har under lång tid varit självklar för den svenska befolkningen. Sedan den allmänna värnplikten avskaffades har kunskapen om allmän värnplikt avtagit. Begrepp som civilförsvar och totalförsvar har också delvis fallit i glömska. Det här skedde under en tid då det säkerhetspolitiska läget var stabilt och tryggt för Sveriges vidkommande. Läget ser tyvärr sämre ut i dag och den allmänna värnplikten har återupptagits.

Den senaste tiden har fall uppmärksammats där personer hamnat i domstol för att de inte infunnit sig till mönstring eller värnplikt. Skälet kan vara okunskap. Vi anser att information från Försvarsmakten till gymnasieelever är angelägen eftersom kallelsen till mönstring kommer under gymnasietiden. Det kan dock inte enbart vila på försvarsmakten att lära ut om totalförsvaret. I dag saknas insikt om vad som förväntas av befolkningen i händelse av krig. Att införa totalförsvarsutbildning för skolelever är ett effektivt sätt att säkerställa kommande generationers beredskap. Därför bör det senast på höstterminen i årskurs 2 införas en obligatorisk utbildning i vad totalförsvaret innebär och gärna också komplettera detta tidigare i årskurserna.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Skolans lärdoms- och bildningstradition m.m., punkt 12 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 6 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 19 och 38.

Ställningstagande

Skolans uppgift ska vara att skapa förutsättningar för att varje barn ska få lära så mycket som möjligt, utvecklas som person och förverkliga sin potential. Skolan ska därför inte bara rusta eleverna för arbetsmarknaden utan också ge förståelse för vårt samhälle – för vår historia, vårt kulturarv samt de värdefulla dygder och den etik som förvaltats av kristen och västerländsk idétradition. För att uppvärdera bildningen som ideal behöver skolan respektera lärdoms- och bildningstraditionen. Ett uppvärdat bildningsideal förutsätter att lärare

får vara lärare. Läraren ska lära ut fakta och kunskap, värdera den, strukturera den hierarkiskt och faktiskt hjälpa eleven till en ökad förståelse om varför viss kunskap är viktigare än annan, på vilka grunder man kan värdera och selektera.

Att behärska det svenska språket är en nyckel för framgång i samhället. För ett barn som växer upp i ett hem utan böcker och utan en lästradition är det särskilt viktigt att skolan stimulerar och uppmuntrar läsning. Vi menar att det är viktigt att eleverna ägnar mer tid till läsning, att skolan fokuserar mer på läsinläring och att kunskaperna kontrolleras i tid. En vana att läsa påverkar attityd, läsförståelse och läsandet utanför skolan.

En bred satsning på läsning och kunskapsinhämtning görs genom att betona skolans bildningsuppdrag och riktade insatser för ökad läsförståelse och läsinläring som kommer alla barn till del.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

21. Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m., punkt 13 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:689 av Mats Nordberg (SD) yrkande 1 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 25, 26, 31 och 33.

Ställningstagande

Elever som är praktiskt och estetiskt lagda har i dag små möjligheter att briljera på grund av de teoretiska krav som ställs för att få höga betyg. En elev i årskurs 9 som med egna händer och stor kreativitet exempelvis har snidat en utsökt slidkniv bör rimligen erhålla högsta betyg. I dag ställs följande teoretiska kunskapskrav för att få betyget A i slöjd: ”Eleven kan ge välutvecklade omdömen om arbetsprocessen med god användning av slöjdspecifika begrepp och visar då på enkla samband mellan form, funktion och kvalitet. Dessutom tolkar eleven slöjdföremåls uttryck och för då välutvecklade resonemang med kopplingar till egna erfarenheter samt trender och traditioner i olika kulturer.” Liknande kunskapskrav ställs inom övriga praktiska ämnen. Teoretiska moment – i den mån de behövs – ska inte utgöra kunskapskrav för bild, slöjd, musik och idrott, utan det är utövandet eller bemästrandet av själva hantverket som ska utgöra betygsgrund.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

22. Bedömning, kunskapskrav och kunskapskontroller m.m., punkt 13 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 25, 26, 31 och 33 samt

avslår motionerna

2021/22:689 av Mats Nordberg (SD) yrkande 1 och

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

Nästan en fjärdedel av eleverna går ut grundskolan utan fullständiga betyg. Jag anser därför att det behövs tidiga kunskapskontroller och stödsatser för att höja andelen elever som går ut skolan med fullständiga betyg. Alla elever ska testas för skrivsvårigheter och det ska finnas krav som säkerställer att alla skolor återkommande arbetar med diagnostiska prov, mäter elevernas progression och systematiskt arbetar för att ge tidiga stödsatser – exempelvis i form av utökad undervisningstid, läxhjälp och lovskola – samt speciallärarstöd och särskilda undervisningsgrupper.

Det är viktigt att alla skolor har ett systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa en likvärdig betygsättning. Men det finns också skäl att utreda frågan hur undervisande lärare skulle kunna kompletteras av oberoende lärare och fristående examinatorer vid betygsättning för att undvika betygsinflation. Detta är förslag som skulle ge förutsättningar för att sätta kunskapen i fokus och för rättvisa betyg.

Vidare bör lämplig myndighet få i uppdrag att på elevnivå samla in provpoäng för såväl ordinarie prov som ersättningsprov när de nationella proven genomförs. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har påpekat att trovärdiga effektutvärderingar av olika åtgärder och reformer i skolan förutsätter att elevers kunskapsutveckling kan följas genom skolgången. Förutsättningarna för effektutvärdering skulle därmed kunna förbättras avsevärt om detaljerad information på elevnivå om resultat i form av provpoäng på nationella prov, inte bara som provbetyg, i årskurs 3, 6 och 9 samlades in nationellt. För att informationen ska vara

heltäckande och representativ fordras att också ersättningsprov, när ordinarie prov har läckt, samlas in på samma sätt som ordinarie prov.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

23. Mätbara kunskapsunderlag, punkt 14 (M, KD)

av Lars Hjalmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Christian Carlsson (KD) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

En stor brist i det svenska utbildningssystemet är att det inte går att mäta hur väl våra skolor lyckas med sitt huvuduppdrag: att rusta alla elever med goda kunskaper. De två huvudsakliga nationella verktygen för att mäta detta är de nationella proven och slutbetygen. Dagens kunskapsunderlag – betygsutvecklingen och resultaten från de nationella proven – ger en bristfällig bild av kunskapsläget i svensk skola. Sedan Sverige avskaffade studentexamen saknas möjlighet till centrala uppföljningar av de faktiska kunskapsresultaten. Det är därmed ytterst svårt att besvara frågan både hur enskilda elever, lärare, skolenheter och generationer presterar kunskapsmässigt. Det är också näst intill omöjligt att utvärdera reformer, läroplaner och andra förändringar. Utöver att elevernas betyg inte är förankrade i resultaten på de nationella proven är proven inte heller konstruerade för att kunna jämföra kunskapsutvecklingen över tid. Andra problem är bristande tillförlitlighet i bedömningarna och att proven är utsatta för ett omfattande fusk. Den nuvarande konstruktionen av de nationella proven ger därmed ett undermåligt underlag för att utvärdera hur svensk skola presterar och hur elevernas kunskapsutveckling ser ut. Att det saknas ett kvalitetssäkrat underlag att fatta skolpolitiska beslut och genomföra utbildningsreformer utifrån, är enligt vår mening ett allvarligt systemfel i det svenska utbildningsväsendet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

24. Tydliga faktakunskaper, punkt 15 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi arbetar för en skola där kunskapen står i fokus. Yngre barns fokus ska inte vara att leta efter fakta, däremot att lära sig fakta. Kurs- och läroplanerna behöver därför vara utformade med fokus på tydliga faktakunskaper i varje ämne. Kunskapskraven ska vara höga i ämne för ämne och årskurs för årskurs. Faktakunskap ska komma först och analys och diskussion därefter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

25. Central rättning av nationella prov m.m., punkt 16 (M, SD, KD)

av Lars Hjalmered (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD), Noria Manouchi (M) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 11 och
2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi anser att de nationella proven ska rättas centralt, bl.a. för att underlätta lärarnas arbetsbörda, förhindra glädjebetyg och ge alla elever en likvärdig och rättvis bedömning. Proven bör genomföras digitalt och rättas och bedömas externt av lämplig skolmyndighet.

Vi föreslår även att en utredning ska se över om de nationella proven även kan innehålla uppgifter som gör att de blir jämförbara över tid och kan

användas som underlag för att följa elevernas kunskapsutveckling. Samtidigt bör också en översyn göras för att säkerställa att elever med särskilda behov, på grund av t.ex. synskada eller dyslexi, får det stöd de har rätt till.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

26. Rätten till läromedel, punkt 17 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkandena 79 och 80.

Ställningstagande

Samtidigt som digitaliseringen tilltar, minskar tillgången till fysiska läromedel. När skolböcker får ge plats för olika appar och länkar riskerar överblicken över vad som ska läras in att försvåras och rent av helt gå förlorad. Digitaliseringen har lett till mer fragmenterade läromedel. Många gånger får eleverna ett antal länkar att ta del av snarare än det grundmaterial som en lärobok innehåller. Det gör att det är svårare både för barnen att få en överblick över vad de ska lära sig, och likaså blir det svårare för föräldrar att sätta sig in i och förhöra barnen inför prov och läxförhör. Detta ska jämföras med läromedel från svenska läromedelsförlag, som bygger på vetenskaplig evidens. De har som regel tydlig sekvens för de olika momenten i kursen och lärarhandledning som är till stöd inte minst för obehöriga lärare.

Utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel presenterade i augusti 2021 sina resultat om hur ändamålsenliga och tillgängliga läromedel av hög kvalitet kan underlättas. Vi ser positivt på flera delar i utredningens slutsatser, bl.a. att skollagen bör garantera elever rätt till läromedel. Vi anser även att det är ett bra förslag att läroboken, i synnerhet den tryckta, har ett särskilt värde och ska finnas med i en lagreglering av läromedel. Läroboken spelar stor roll för överblicken för ett ämne och underlättar läsningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

27. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:2358 av Christer Nylander (L),

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 3,

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 81.

Ställningstagande

Vi anser att det bör inrättas ett läromedelsråd med syfte att garantera tillgång till högkvalitativa, tryckta, neutrala och faktabaserade läromedel. Det är bra att det i dag finns ett stort utbud av läromedel. Däremot förekommer en ”spretighet” där kvalitetsnivån, neutraliteten och fakthanivån varierar. Lärare är kompetenta och ska självklart även framgent välja de läromedel de vill använda i sin undervisning. Däremot vittnar många lärare om betydande svårigheter att finna tid att själva bedöma vilka läromedel som håller tillräckligt hög kvalitet. Vi menar att ett läromedelsråd bör inrättas som består av profession, forskare och skolmyndigheter som granskar och kvalitetsmärker läromedel och att lärarna därefter väljer utifrån detta certifierade urval.

Vidare anser vi att det behöver fastställas en lägstanivå för kostnader för läromedel per elev och år. Den genomsnittliga svenska kommunen lägger i dag 650 kronor per elev och år på läromedel, men var femte skola spenderar mindre än 400 kronor. Jämförelsevis kan nämnas att Norge i genomsnitt satsar 1 050 kronor och Finland 1 450 kronor. För övrigt måste läroböckers betydelse för undervisningen särskilt understrykas och elevers tillgång till dem ska garanteras i skollagen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

28. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 81 och
avslår motionerna
2021/22:2358 av Christer Nylander (L),
2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9 och
2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Läroboken spelar stor roll för överblicken för ett ämne och underlättar läsningen. Det är viktigt att skolor låter elever låna hem läroböcker för att möjliggöra repetition, fördjupning och förberedelse, men också för att föräldrar ska kunna ta sitt föräldraansvar och följa med och hjälpa eleverna i deras studiegång.

Skolbiblioteken är av stor vikt för elevers bildning och lästräning. En bred satsning på läsning och kunskapsinhämtning görs genom att betona skolans bildningsuppdrag och att rikta insatser för ökad läsförståelse och läsinläring där de kommer alla barn till del.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

29. Övriga frågor om läromedel och skolbibliotek, punkt 19 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP) yrkande 3 och
avslår motionerna
2021/22:2358 av Christer Nylander (L),

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 9,
2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 5 och
2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 81.

Ställningstagande

Av skollagen följer att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Personalens roll är den viktiga länken. För att elevens självständiga lärande ska bli meningsfullt behövs det personal med expertis i informationshantering och källkritik. Det är inte enbart samlingen böcker som skolan har tillgång till som är avgörande utan tillgången till en skolbibliotekarie. Skolbiblioteket ska vara bemannat med för uppdraget utbildad personal. Skollagen behöver förtydligas om det som ovan anförts.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

30. Modersmålsundervisning, punkt 20 (M)

av Lars Hjälmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 54 och
avslår motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 94.

Ställningstagande

Modersmålsundervisning kan schemaläggas både under och efter ordinarie skoldag och inom eller utom den garanterade undervisningstiden. Modersmålsundervisningen kan t.ex. ges som elevens val eller skolans val men ska inte ges samtidigt som undervisning i andra ämnen. Det kan förekomma att modersmålsundervisning sker parallellt med andra ämnen. Hur undervisningen i modersmål schemaläggs styrs av hur rektor och huvudman väljer att organisera undervisningen. Vi menar att modersmålsundervisning aldrig ska ske på bekostnad av undervisning i andra ämnen, i synnerhet inte svenska. Den bör därför ske utöver ordinarie lektionstid.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

31. Modersmålsundervisning, punkt 20 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 94 och
avslår motion

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 54.

Ställningstagande

Det bör tillsättas en utredning om att reformera modersmålsundervisningen med syfte att öka tillgången till god och evidensbaserad modersmålsundervisning. Utredningen bör fokusera på ökad likvärdighet, lärarbehörighet och ökad statlig finansiering och hur fjärr- och distansundervisningens möjligheter kan tas tillvara. Eftersom Sverige har ett generöst system för modersmålsundervisning när det gäller vem som kan få del av den, bör utredningen även se över vem som ska ha rätt till modersmålsundervisning i syfte att öka träffsäkerhet, effektivitet och kvalitet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

32. Fritidshem, punkt 21 (M)

av Lars Hjalmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 53 och
avslår motionerna

2021/22:1665 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1760 av Elin Gustafsson (S) och

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi har tidigare föreslagit att det ska vara obligatoriskt för skolor att erbjuda läxhjälp till alla elever i årskurs 4–9. Det är viktigt inte minst för att elever som kommer från studieovana hem och för elever vars föräldrar inte kan erbjuda hjälp med läxläsning får tillräckligt med stöd. Samtidigt behövs också tidiga insatser. Därför föreslår vi att det ska införas läxfritids för elever i utsatta områden i årskurs 1–3, och detta ska erbjudas inom ramen för ordinarie fritidshem. Förslaget innebär konkret att minst hälften av tiden i fritidshemmet ska ägnas åt läxor, i lugn och ro och under uppsikt av fritidspedagoger.

För ett fungerande läxfritids krävs samverkan mellan skola och fritids, vilket redan finns i många kommuner. Till exempel bör fritidshemmen ha tillgång till information om hur undervisningen planeras samt vilka läxor eller större uppgifter som eleverna ska arbeta med. På de flesta fritidshem finns redan i dag medarbetare med pedagogisk högskoleexamen. Dessa medarbetares särskilda kompetens bör kunna nyttjas ännu bättre inom ramen för läxfritids.

Eftersom läxfritids riktar sig till elever i utsatta områden är det viktigt att tröskeln för verksamheten är låg. Därför bör läxfritids vara avgiftsfritt och erbjudas även för barn vars föräldrar t.ex. är arbetslösa eller bidragsberoende. Ytterligare ett sätt att sänka tröskeln till läxfritids är att erbjuda en måltid till eleverna, vilket skulle kunna locka fler barn till läxfritids. I slutändan är det dock upp till huvudman och rektor att avgöra vad de tror är det bästa sättet att få eleverna att delta i läxfritids.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

33. Fritidshem, punkt 21 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP) yrkande 4
och
avslår motionerna
2021/22:1665 av Magnus Manhammar (S),
2021/22:1760 av Elin Gustafsson (S) och
2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 53.

Ställningstagande

Ge alla barn rätt till fritids. Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan, som stödjer barnens lärande och ger både social och språklig träning. Fritids kan fylla en viktig roll i att stötta barn med tuffast förutsättningar att klara skolan. Men de barn som har störst nytta av fritids saknar ofta rätten att gå där. Ett barn med långtidsarbetslösa föräldrar eller som av andra skäl befinner sig i en utsatt miljö riskerar att gå miste om allt som fritidshemmet erbjuder under hela sin skolgång när bara barn till föräldrar som arbetar har rätt att gå där.

Vi har sett hur grupperna på fritidshemmen ökat i storlek och hur förutsättningarna för pedagogerna i fritidshemmet försämrats under en lång period. Därför behöver en reform för att ge alla barn rätt till fritids kompletteras med satsningar på kvaliteten och likvärdigheten i fritidshemmet. Det kan handla om bättre stöd till verksamheten, riktmärken för gruppernas storlek och tydligare krav på lokalernas utformning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (M)

Lars Hjärmered (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Noria Manouchi (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 22 (V)

Daniel Riazat (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (KD)

Christian Carlsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 22 (L)

Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU8, 2019/20:UbU11, 2020/21:UbU1, 2020/21:UbU11, 2020/21:UbU12 och 2020/21:UbU13. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:64 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om folkmordet 1915 bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:143 av Eric Palmqvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk totalförsvarskunskap i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa påbyggnadsutbildning i totalförsvarskunskap i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt berörda myndigheter att utreda hur totalförsvarskunskap ska utformas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:226 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samlevnad och relationer bör få större utrymme i skolans sex- och samlevnadsundervisning än vad det får i dag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om komplettering av sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka jämställdheten i sexualundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sexualundervisningen i grundskolan bör kvalitetssäkras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:253 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stryka att skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera läroplanerna med tydliga texter om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:271 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om företagsamhet i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildningspraktik för högstadieelever och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa trafikteori i skolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad undervisning med tillhörande praktik för elever i samhällsviktiga funktioner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad undervisning i respekt, vett och etikett samt sociala koder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbilda skolelever i samhällsplikt samt öka samverkan mellan skolan och Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad verklighets- och djurnära pedagogik för svenska elever och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ökade kunskaper om arbetsrätt och arbetsmarknadens villkor på bästa sätt förs in i grundskolans utbildningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:358 av Yasmine Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap och verktyg som rör psykisk hälsa ska finnas med i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:391 av Linda Lindberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka rätten för rektorer att stänga av elever och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell handlingsplan mot mobbning bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:407 av Mats Nordberg (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en elev som utvisas ur klassrummet ska ges motsvarande undervisning separat och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vuxna bör närvara vid måltider och på raster och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brott begångna i skolan ska polisanmälas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är förövarna, inte offren, som vid behov ska omplaceras vid fall av mobbning, hot, rån och misshandel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:568 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning i privatekonomi bör finnas som obligatorisk del i grundutbildningen för svenska elever inom ramen för grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:586 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att arbeta fram digitala nationella prov med tidseffektiv och säker rättning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:660 av David Lång (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla hemkunskapsämnet i grundskolan till att omfatta grundläggande kriskunskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:689 av Mats Nordberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betydligt fler nationella prov ska användas för bedömning av skolors, lärares och elevers prestationer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:814 av Anders Österberg m.fl. (S, -):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att främja nationella minoriteters rättigheter i skolan att med respekt för alla människors lika värde, individens frihet och okränkbarhet samt jämställdhet mellan kvinnor och män som grundval och utgångspunkt behålla och utveckla sin kultur inom det svenska skolväsendet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1114 av Ulrika Jörgensen (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka upp hem- och konsumentkunskapen i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1241 av Abraham Halef (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till extra resurser för att stärka arbetet med att förhindra mobbning och utanförskap i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1247 av Marlene Burwick (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning för hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1263 av Anna Wallentheim (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förändra skrivningen i skollagen som ger rektorer rätt att neka partier och politiska ungdomsförbund att besöka skolor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga ungas rätt till föreningsfrihet i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolverket bör ta fram allmänna råd som förtydligar att elever har rätt till politisk organisering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1264 av Anna Wallentheim (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka arbetet kring normkritik i skolans verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1315 av Anders Österberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder som kan vidtas, framför allt inom skolan, för att arbeta förebyggande mot gängkriminaliteten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1344 av Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt överväga förtydliganden av skolans ansvar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1412 av Mats Wiking (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att höja ambitionsnivån på fritidshemmen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1416 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om lagens intention om trygga barn i alla våra skolformer efterlevs genom den praxis som i dag tillämpas gällande kränkande behandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1469 av Borianana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka trafikundervisningen i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1528 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skolan ger elever kunskap om den svenska arbetsmarknadsmodellen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1539 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans ansvar för att fördjupa elevers kunskaper om demokrati, demokratiska värden och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1551 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att öka det långsiktiga toleransarbetet inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1629 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurrättsextremister bör förhindras att föreläsa i skolor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1665 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka rätten till fritis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1760 av Elin Gustafsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över hur fritidsverksamheten kan stärkas och bli jämlik i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1807 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningarna för att undervisning om civilsamhället ska skrivas in i kursplaner för grundskolan och för gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1847 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för praktik på alla gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1866 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att skolans centrala prov också rättas centralt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2079 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i skollagen om mobbning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2196 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt företagande i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2265 av Arman Teimouri (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att programmering ska vara en del i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2358 av Christer Nylander (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett Selma Lagerlöf-initiativ för en särskild satsning på läroboken i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2360 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning om seyfo bör skrivas in i den svenska läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2394 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla ungdomar borde få chansen att lära sig mer om privatekonomi varpå regeringen får i uppdrag att skapa möjligheter för mer privatekonomi i alla skolformer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2407 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade satsningar på tyska språket inom det svenska utbildningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2422 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ämnena slöjd, bild, musik samt hem- och konsumentkunskap kan moderniseras i enlighet med motionen för att bättre förbereda elever för den kommande arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2447 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skolan kan bidra för att ytterligare öka kunskapen om allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2459 av Runar Filper m.fl. (SD):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kunskap om jakt och vilt i grundskola och gymnasium och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2524 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ämnesbetyg och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta den kursutformade gymnasieskolan med en ämnesutformad och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2525 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skriftliga ordningsomdömen fr.o.m. årskurs 1 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rektorers och lärares ökade befogenheter för att upprätthålla ordning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en överenskommelse om uppförande och regler mellan elev, vårdnadshavare och skola och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mobilfri skola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jourklasser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild undervisning för elever som utgör allvarlig fara och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka unga personers kunskaper om privatekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett läromedelsråd samt fastställa en lägstanivå för läromedelskostnad per elev och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa central rättning av de nationella proven samt att utreda möjligheten till ankaruppgifter och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändrade kunskapskrav för praktiska ämnen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan skola, föreningsliv och civilsamhälle samt främjande av generationsöverskridande möten och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka personaltätheten på fritidshemmen och införa ett tak för antalet barn per fritidspersonal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2546 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen, de nationella minoritetsspråken undantagna, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyg ska vara obligatoriska fr.o.m. årskurs 4 och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betyg ska ges i varje enskilt ämne i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad närvaro och om att ogiltig frånvaro ska införas i betyget och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att betona den svenska kulturen och vårt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av en klassikerlista och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska lära ut den djupa innebörden av demokrati och respekt för andras åsikter samt stimulera till kritiskt och självständigt tänkande och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska vara partipolitiskt neutral och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2562 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska ge tillräcklig utbildning kring de värderingar och normsystem som utgör grunden för hederskulturen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nolltolerans mot särbehandling av elever utifrån kulturella eller religiösa uppfattningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla genuspedagogiken i förskolan och skolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en jämställd utbildning och likabehandling inom skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2591 av Maj Karlsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge kommunerna i uppdrag att utveckla förebyggande insatser inom förskolor, skolor, fritidsverksamheter och inom idrottsrörelsen för ett aktivt normkritiskt arbete mot våld och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2593 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap om allemansrätten ska återinföras i skolans styrdokument och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2599 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att alla flickor från årskurs 7 ska erbjudas feministiskt självförsvar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett tekniklyft i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2650 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagar och regler i syfte att ge skolpersonal större möjligheter att ingripa vid bråk på skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagar och regler så att en elev kan bli avstängd snabbare än i dag från skolan när eleven stör ordningen på skolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2696 av Abraham Halef m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att undervisa om folkmordet Seyfo 1915 samt att överväga att skriva i detta i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2806 av Ida Drougge (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en delegation för ordning och reda i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2908 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa morgonsamling i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2912 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunismen och nationalsocialismen är två likställda ideologier vad gäller orsakat lidande i världshistorien och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur information om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna ges i skolan till eleverna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2921 av Markus Wiechel och Ann-Christine From Utterstedt (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att, med undantag för de nationella minoritetsspråken, slopa rätten till modersmålsundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2930 av Aron Emilsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka undervisningen i nordiska språk och nordisk kultur i utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2956 av Ann-Sofie Alm (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur vite i större utsträckning kan utdelas till vårdnadshavare vars barn förhindras skolgång på grund av hederskulturbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD):

87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa enklare trafikutbildning i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3155 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram nationella prov för särskolan för att ge samtliga barn rätten till en kvalitativt styrd undervisning och bedömning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3218 av Johan Hedin m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa skolornas skyldighet gällande elever som allvarligt stör studieron eller tryggheten för andra elever, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska vara skyldig att polisanmäla misstankar om att ett barn utsatts för sexualbrott eller brott mot liv och hälsa i skolan eller i koppling till skolmiljö och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förebygga och skydda unga från att utsättas för sexualbrott genom att förstärka sex- och samlevnadsundervisning, stödet till unga med psykisk ohälsa och föräldrastödet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en centralt samordnad granskning av läromedel till stöd för lärare, vars syfte är att granska läromedel efter deras kvalitet och i vilken mån de speglar läroplanen samt beaktar jämställdhetsaspekter, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa värdet av minoritetsspråk och modersmålsundervisning i skolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sex- och samlevnadsundervisningen kontinuerligt ska stärkas och att utbildningsinsatser för detta ska genomföras för befintlig skolpersonal och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur central rättning och sambedömning av prov kan göras så långt det är möjligt för att stärka likvärdig bedömning och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handlingsplaner mot hedersförtryck ska finnas i grund- och gymnasieskolor och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka hem- och konsumentkunskapen i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3367 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att allemansrätt, orientering och kartkunskap bör bibehållas som kunskapskrav i årskurs 6 och 9 i ämnet idrott och hälsa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3389 av Tina Acketoft m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minoritetsspråk som valbart ämne i moderna språk och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationellt minoritetsspråk som nytt skolämne och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tvåspråkiga skolor med minoritetsspråksprofil och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3432 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad information och en utbildningssatsning om allemansrätten i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3484 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att privatekonomi bör införas som ämne i grund- och gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värderingsarbete i förskola och i skola och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen kring våld och tvång i ungas nära relationer behöver öka och en eventuell negativ utveckling motverkas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grund- och gymnasieskolor ska upprätta handlingsplaner mot hedersförtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3633 av Ulrika Karlsson (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att följa, stödja och utveckla sex- och samlevnadsundervisningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sex- och samlevnadsundervisningen kontinuerligt ska stärkas och att utbildningsinsatser inom sex, relationer och hedersvåld ska

genomföras för befintlig skolpersonal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värderingsarbete i förskola och i skola och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen om våld och tvång i ungas nära relationer behöver öka och en eventuell negativ utveckling motverkas och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grund- och gymnasieskolor ska upprätta handlingsplaner mot hedersförtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3778 av Johan Forssell m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolor bör ha tydliga handlingsplaner för ökad kunskap och stöd till barn gällande brott och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3801 av Clara Aranda m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att integrera kunskap om psykisk hälsa och ohälsa i läroplanen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3805 av Christina Tapper Östberg m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att personal från ungdomsmottagningarna blir mer involverade i skolans sexualundervisning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3806 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör förtydligas så att det framgår att skolor ska ha grundläggande fysisk tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3824 av Louise Meijer (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra omplaceringar av elever i en annan skola möjligt under längre tid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omplacering av elever i en annan skola ska vara möjlig att göra i andra kommuner än den där elevens innevarande skola ligger och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3851 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över bestämmelserna kring att bjuda in politiska partier till skolan i enlighet med motionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk skola behöver ett jämställdhetslyft för att motverka skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att motverka sexuella övergrepp och sexuella trakasserier i skolmiljön och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungas studie- och framtidsval inte ska begränsas av omvärldens könsrollsframställningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L):

52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör genomföras en nationell kartläggning av förekomsten av antisemitism i skolorna och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka insatser, inte minst i grundskolor, som syftar till att sprida kunskap om de brott som judar utsattes för under andra världskriget och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolan ska stå för allas lika värde samt vara en frizon från fördomar och hat och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rutiner för skolor för att upptäcka våldsutsatthet och hedersrelaterade problem och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillträdesregler för skolor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolors polisanmälningar av brott som är tecken på normbrytande beteende och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förflyttning av brottsmisstänkta elever om den målsägande är elev vid samma skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3978 av Lina Nordquist m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga skollagen vad gäller fysisk tillgänglighet i skollokaler och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om idrott för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att barn och unga ska få veta var de kan få hjälp och skydd mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans styrdokument och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande och attitydpåverkande arbete riktat till killar som uppfostras enligt hedersnormer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktlinjer om att hävda skolplikten för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3987 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hinder för prao och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prao ska kopplas till målen och riktlinjerna för läroplanen samt kunna tillgodoses i annan form som skolan anser vara lämplig och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3990 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tydligare och mätbara kunskapsunderlag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa centralt rättade nationella prov för gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla gymnasieskolor ska ha forsknings- och evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa skollagen i syfte att underlätta för rektorer att flytta elever som hotar eller mobbar andra elever och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i skollagen tydliggöra även elevernas ansvar för arbetsmiljön i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omdömen i ordning och reda som en skriftlig kommentar och bilaga till terminsbetygen i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkerställa en effektivare och mer rättssäker hantering av anmälningar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares och skolledares anmälningsskyldighet vid kränkningar och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rektorns befogenheter att stänga av elever från gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över skolans jämställdhetsuppdrag, skärpa skollagen för att kunna förbjuda könsuppdelade klasser och förbättra utbildningen i sex och samlevnad och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa obligatorisk totalförsvarsutbildning i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3991 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rektors mandat och ansvar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4002 av Johan Pehrson m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra ett ordningslyft för att motverka otrygghet och stärka studieron i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4032 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om läxfritids på lågstadiet och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modersmålsundervisning inte ska konkurrera med andra ämnen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4050 av Mikael Damsgaard (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kopplingen mellan slutbetyg och nationella prov i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda de nationella provens utformning och genomförande i syfte att fullt ut fungera som riktmärke för betygsättningen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4101 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljö, hållbarhet och biologisk mångfald i skolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn ska ha tillgång till Sveriges natur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara friluftslivet som en pedagogisk resurs och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4104 av Annika Hirvonen och Camilla Hansén (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av ämnet nationellt minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4109 av Camilla Hansén och Anna Sibinska (båda MP):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4114 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resurser till utökad undervisningstid i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4118 av Pernilla Stålhammar m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att alla skolelever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek och att det ska förankras i skollagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4162 av Roland Utbult m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av skolbibliotek för elevers bildning och lästräning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolans bildningsuppdrag och riktade insatser för ökad läsförståelse och läsinläring och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4163 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärdoms- och bildningstraditionen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas riktlinjer på varje skola för hur man agerar vid misstanke om t.ex. tvångsäktenskap, könsstympling och hedersvåld samt ett centralt dokument med förslag på hur skolorna kan arbeta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kurs- och läroplaner behöver vara utformade med fokus på tydliga faktakunskaper i varje ämne och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolor bör införa kunskapskontroller och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla elever ska testas för skrivsvårigheter och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella proven ska kvalitetssäkras genom extern rättning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur den undervisande läraren bör kompletteras av oberoende lärare och fristående examinatorer vid betygsättning och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en statlig utredning som tar fram en modell för hur betygen ska korreleras mot resultaten i de nationella proven och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör ges ett förtydligt uppdrag att på elevnivå samla in provpoäng för såväl ordinarie prov som ersättningsprov vid genomförande av de nationella proven och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka skolornas fokus på läsinläring och elevernas tid för läsning och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en klassikerlista ska införas i den svenska skolan och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisning i sexualitet, samtycke och relationer och tillkännager detta för regeringen.
79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen bör garantera elever rätt till läromedel och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att läroboken har ett särskilt värde och att den tryckta läroboken tydligt ska nämnas i den nya lagregleringen av läromedel och tillkännager detta för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skolor låter elever låna hem läroböcker och tillkännager detta för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att antimobbningsprogrammen är evidenssäkrade och tillkännager detta för regeringen.
86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket, i samverkan med Skolforskningsinstitutet och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), bör få i uppdrag att göra en ny utvärdering av metoder mot mobbning och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera modersmålsundervisningen och tillkännager detta för regeringen.
96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brytande av sekretessregler för att underlätta samarbetet mellan föräldrar, skola och socialtjänst och polis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4178 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om varje skolas skyldighet att säkerställa god tillgång till kvalitetssäkrade läromedel och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om diagnostiska prov i de tidiga årskurserna och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa centralt rättade nationella prov och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för elever med särskilda behov som skriver de nationella proven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen i uppdrag att ta fram verktyg för att mäta skolors förädlingsvärde och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fritidshemmens roll i utbildningskedjan och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skollagen behöver förtydligas så att lärare och skolläsningsledare får mandat att flytta på elever som kränker och trakasserar andra elever, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över de delar av skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares och rektorers rätt att ingripa och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i skollagen tydliggöra även elevernas ansvar för arbetsmiljön i skolan och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolor ska ha forsknings- och evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omdömen i ordning och reda som en skriftlig kommentar och bilaga till terminsbetygen i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares och skollärares anmälningsskyldighet vid kränkningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4209 av Annika Hirvonen och Leila Ali-Elmi (båda MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla barn rätt till fritidshemmet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4210 av Sofia Damm m.fl. (KD):

52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att läroplanen måste ändras så att inte regel- eller slentrianmässigt könsuppdelad undervisning förekommer i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undervisning i sex och samlevnad behöver kvalitetssäkras och att endast lärare, skolsköterska, skolkurator och ungdomsmottagning bör medverka och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kompetensförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 22

Motion	Motionärer	Yrkanden
22. Motioner som bereds förenklad		
2021/22:64	Björn Söder (SD)	2
2021/22:143	Eric Palmqvist (SD)	1–3
2021/22:226	Julia Kronlid m.fl. (SD)	1 och 3–5
2021/22:253	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2021/22:271	Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)	1–8
2021/22:358	Yasmine Eriksson (SD)	
2021/22:391	Linda Lindberg m.fl. (SD)	1 och 2
2021/22:407	Mats Nordberg (SD)	2, 5 och 7
2021/22:568	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:586	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:660	David Lång (SD)	
2021/22:1114	Ulrika Jörgensen (M)	
2021/22:1241	Abraham Halef (S)	
2021/22:1247	Marlene Burwick (S)	
2021/22:1263	Anna Wallentheim (S)	1–3
2021/22:1264	Anna Wallentheim (S)	
2021/22:1315	Anders Österberg (S)	
2021/22:1344	Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S)	
2021/22:1412	Mats Wiking (S)	
2021/22:1469	Boriana Åberg (M)	
2021/22:1551	Magnus Manhammar (S)	
2021/22:1847	Sten Bergheden (M)	1
2021/22:1866	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2079	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2196	Margareta Cederfelt (M)	
2021/22:2265	Arman Teimouri (L)	2
2021/22:2360	Robert Hannah (L)	
2021/22:2394	Alexandra Anstrell (M)	
2021/22:2407	Hans Rothenberg (M)	

2021/22:2422	Ida Drougge (M)	
2021/22:2447	Cassandra Sundin m.fl. (SD)	
2021/22:2459	Runar Filper m.fl. (SD)	58
2021/22:2524	Patrick Reslow m.fl. (SD)	7 och 8
2021/22:2525	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1–3 och 5–7
2021/22:2538	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	1
2021/22:2542	Patrick Reslow m.fl. (SD)	16 och 28
2021/22:2546	Patrick Reslow m.fl. (SD)	3, 6, 7, 9–11, 20 och 21
2021/22:2562	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	6 och 7
2021/22:2593	Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V)	3
2021/22:2647	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	9
2021/22:2650	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2021/22:2696	Abraham Halef m.fl. (S)	
2021/22:2806	Ida Drougge (M)	6
2021/22:2908	Runar Filper (SD)	
2021/22:2912	Runar Filper (SD)	1 och 2
2021/22:2921	Markus Wiechel och Ann-Christine From Utterstedt (båda SD)	
2021/22:2968	Thomas Morell m.fl. (SD)	87
2021/22:3155	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:3218	Johan Hedin m.fl. (C)	14 och 15
2021/22:3222	Fredrik Christensson m.fl. (C)	3, 4, 9, 26, 44 och 47
2021/22:3367	Viktor Wärnick m.fl. (M)	14
2021/22:3389	Tina Acketoft m.fl. (L)	7–9
2021/22:3432	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	26
2021/22:3484	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2021/22:3514	Johan Hedin m.fl. (C)	29, 31 och 34
2021/22:3633	Ulrika Karlsson (M)	2
2021/22:3666	Annie Lööf m.fl. (C)	6, 70, 72 och 75
2021/22:3778	Johan Forssell m.fl. (M)	9
2021/22:3801	Clara Aranda m.fl. (SD)	22
2021/22:3805	Christina Tapper Östberg m.fl. (SD)	11
2021/22:3806	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	46
2021/22:3824	Louise Meijer (M)	1 och 2

2021/22:3851	Teresa Carvalho m.fl. (S)	
2021/22:3963	Roger Haddad m.fl. (L)	9
2021/22:3975	Johan Pehrson m.fl. (L)	3–5
2021/22:3978	Lina Nordquist m.fl. (L)	10
2021/22:3987	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	3 och 5
2021/22:3990	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	3, 9, 10, 12– 14, 16–18, 27 och 28
2021/22:3991	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	1
2021/22:4032	Ulf Kristersson m.fl. (M)	22
2021/22:4050	Mikael Damsgaard (M)	1 och 2
2021/22:4109	Camilla Hansén och Anna Sibinska (båda MP)	10
2021/22:4114	Elisabeth Svantesson m.fl. (M)	8
2021/22:4163	Christian Carlsson m.fl. (KD)	30, 32, 39 och 85
2021/22:4178	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	11, 13, 14, 23, 27, 30, 31, 34, 36 och 42